

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ»

Студентки 2 курсу, 2м групи,

спеціальності

071 "Облік і оподаткування"

спеціалізації

"Облік і податковий

консалтинг"

Чернати Марії Сергіївни

Науковий керівник

доктор економічних наук,

професор

Мошковська Олена

Анатоліївна

Гарант освітньої програми

кандидат економічних наук,

доцент

Августова Олена

Олександрівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В.Фоміна
« ____ » _____ 2021 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві**

Чернаті Марії Сергіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи
«Облік дебіторської заборгованості»
Затверджена наказом ректора від «05» листопада 2020 р. №3305

2. Строк здачі студентом закінченої роботи «16» листопада 2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «Агро-Спарта».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних питань організації та методики бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Агро-Спарта».

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

- 1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості
- 1.2. Нормативно-правове регулювання та огляд спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості

Висновки за розділом 1.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АГРО-СПАРТА»

- 2.1. Фінансовий облік дебіторської заборгованості
- 2.2. Податковий облік операцій з дебіторською заборгованістю
- 2.3. Управлінський облік дебіторської заборгованості

Висновки за розділом 2.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АГРО-СПАРТА»

- 3.1. Напрями і пропозиції щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «Агро-Спарта»
- 3.2. Удосконалення управлінського обліку операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «Агро-Спарта»

Висновки за розділом 3.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір теми ВКР	29.09.2020	
2.	Узгодження плану та оформлення завдання	31.12.2020	
3.	Подання статті на кафедру	02.06.2021	
4.	Вступ. Розділ 1	23.04.2021	
5.	Розділ 2	25.06.2021	
6.	Розділ 3. Висновки	08.10.2021	
7.	Подання роботи на кафедру	25.10.2021	
8.	Попередній захист	09.11.2021	
9.	Подання завершеної (переплетеної) роботи	16.11.2021	

7. Дата видачі завдання «20» січня 2021 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ О.А.Мошковська

9. Гарант освітньої програми _____ О.О. Августова

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ М. С. Черната

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ О.А. Мошковська

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Черната М. С. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ О.О. Августова

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування

_____ О.В. Фоміна

« _____ » _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	6
1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості.....	6
1.2. Нормативно-правове регулювання та огляд спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості.....	11
Висновки за розділом 1.....	15
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АГРО-СПАРТА».....	17
2.1. Фінансовий облік дебіторської заборгованості.....	17
2.2. Податковий облік операцій з дебіторською заборгованістю.....	22
2.3. Управлінський облік дебіторської заборгованості.....	27
Висновки за розділом 2.....	29
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АГРО-СПАРТА».....	31
3.1. Напрями і пропозиції щодо удосконалення фінансового обліку дебіторської заборгованості на базовому підприємстві на ТОВ «Агро-Спарта».....	31
3.2. Удосконалення управлінського обліку операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «Агро-Спарта».....	37
Висновки за розділом 3.....	44
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

В процесі фінансово-господарської діяльності, зокрема під час реалізації продукції, у підприємств постійно виникає потреба в проведенні розрахунків зі своїми контрагентами (покупцями). Відвантажуючи виготовлену продукцію, підприємство, як правило, не завжди отримує оплату одразу, тобто відбувається кредитування покупця або ж, іншими словами, відбувається надання продукції під реалізацію. Таким чином, протягом періоду від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу кошти підприємства знаходяться у вигляді дебіторської заборгованості.

У сучасних умовах господарювання спостерігаються прискорені темпи зростання обсягів дебіторської заборгованості підприємств, яка займає значну частку в структурі оборотних активів багатьох суб'єктів господарювання. Сучасний стан взаєморозрахунків між підприємствами характеризується значними частками дебіторської та кредиторської заборгованостей за товари в їх оборотних активах та поточних зобов'язаннях.

Актуальність роботи зумовлена насамперед тим, що саме проблеми у кредитній діяльності підприємств та управлінні дебіторською заборгованістю спричиняють стрімке погіршення фінансового стану підприємств. Така ситуація вимагає подальшої розробки теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо обліку дебіторської заборгованості на нових засадах.

Значний внесок у вирішення проблем теорії та практики обліку дебіторської заборгованості підприємств зроблений як вітчизняними, так і закордонними дослідниками, такими, як Орлів М. С, Турій О. В., Бланк І. О., Кияшко О. М., Сопко В. В., Бондина Н. Н., Волкова І. А., Козлова Е. П., Парашутін М. В., Палій В. Ф., Закревська О. Ю., Матіцина Н. О. та інш. Водночас у вищезазначених дослідженнях відсутня єдність поглядів авторів

щодо теоретичних засад обліку дебіторської заборгованості та ключових напрямів підвищення його ефективності.

Генеральна гіпотеза роботи ґрунтується на припущенні, що дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства, діяльність якого аналізується, сприятиме підвищенню ефективності його роботи, конкурентоспроможності та прибутковості.

Мета випускної кваліфікаційної роботи – дослідження теоретико-методичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості досліджуваного підприємства.

Відповідно до встановленої мети, основними завданнями є:

- розкрити економічну сутність та класифікацію дебіторської заборгованості;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання та оглянути спеціальну літературу щодо обліку дебіторської заборгованості;
- уточнити методичні підходи фінансового обліку дебіторської заборгованості;
- виявити особливості податкового обліку операцій з дебіторською заборгованістю;
- дослідити інструменти управлінського обліку дебіторської заборгованості;
- навести напрями і пропозиції щодо удосконалення фінансового обліку дебіторської заборгованості на базовому підприємстві;
- розробити шляхи удосконалення управлінського обліку операцій з дебіторською заборгованістю.

Об'єктом дослідження є процес обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «Агро-Спарта».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних питань організації та методики бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Агро-Спарта».

У роботі використано наступні **методи**: аналіз і синтез (для аналізу сутності поняття «дебіторська заборгованість»); системний підхід (при вивченні складу й класифікації дебіторської заборгованості); статистичний аналіз (для аналізу ефективності діяльності ТОВ «Агро-Спарта»); графічний метод (для візуалізації представлених результатів досліджень).

Інформаційна база дослідження включає наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, нормативно-правові документи щодо обліку та оподаткування операцій з дебіторською заборгованістю, дані Державної служби статистики України, первинні, зведені та звітні форми ТОВ «Агро-Спарта».

Практична значущість одержаних результатів полягає у розробці теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення фінансового та управлінського обліку операцій з дебіторською заборгованістю. Впровадження розроблених рекомендацій дозволить оптимізувати обліковий процес на ТОВ «Агро-Спарта», забезпечити якість облікової інформації та прийняття ефективних управлінських рішень.

Апробація результатів дослідження: написання та публікація наукової статті на тему «Особливості обліку дебіторської заборгованості на підприємствах оптової торгівлі» в збірнику наукових статей «Облік і оподаткування в підприємстві»

Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, налічує 47 сторінок (без літературних джерел), включає 10 таблиць, 6 рисунків та 18 сторінок додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості

Зміна розмірів дебіторської заборгованості досить суттєво впливає на фінансовий стан підприємства. Збільшення обсягів дебіторської заборгованості негативно позначається на оборотності активів, часто спричиняє втрату ліквідності, гальмує інвестиційну діяльність і, врешті-решт, призводить до збитковості підприємства. Зменшення дебіторської заборгованості не за рахунок її погашення, а через зменшення відвантаження продукції найчастіше говорить про погіршення ділової активності підприємства. А оскільки ці питання актуальні для досить великої частини підприємств країни, охоплюють значну кількість секторів економіки, то виникає необхідність об'єктивного розгляду поняття «дебіторська заборгованість» через визначення економічної сутності та шляхом дослідження її класифікації.

Кожен автор по-своєму інтерпретує та подає зміст поняття «дебіторська заборгованість». В науковій літературі по-різному викладено авторами визначення дебіторської заборгованості (дод. А).

В процесі вивчення суті та змісту поняття дебіторська заборгованість, умовно можна виокремити шість підходів до його трактування. До першої групи належить більшість науковців, які не дають власне визначення дебіторської заборгованості, а посилаються у своїх працях на НП(С)БО 10, згідно якого «Дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату» [35].

Для прикладу, на думку Н. Матициної, дебіторська заборгованість – розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку їх оплати [30, с. 38].

Щодо другої групи авторів, то вона також досить велика за кількістю науковців-однодумців та інтерпретує дебіторську заборгованість як суму заборгованості підприємству фізичними та юридичними особами на певну дату.

Зокрема, І. О. Бланк вважає, що дебіторська заборгованість – це сума заборгованості на користь підприємства за наданий ним комерційний кредит, споживчий кредит, а також за передоплату продукції, що купується [6].

Третя група авторів вважає дебіторську заборгованість боргами. Зокрема, Р. М. Воронко вважає, що ця заборгованість включає борги перед підприємством за відвантажені, але не оплачені товари, виконанні роботи, надані послуги та за іншими операціями [13].

Четверта група авторів вважає дебіторську заборгованість активами або оборотним капіталом. Зокрема, В. Ф. Палій визначав дебіторську заборгованість як короткострокові вкладення оборотних засобів в розрахунки з фізичними й юридичними особами, які в більшій частині є малоліквідними активами [40].

Отже, протягом багатьох років динамічно розвивалась економічна думка, а також трактування поняття дебіторської заборгованості. Проте варто зазначити, що відсутнє єдине трактування поняття та розуміння дебіторської заборгованості. Різні групи науковців по-різному підходять до розгляду сутності дебіторської заборгованості. Таким чином, кожна з груп аргументовано представляє поняття дебіторської заборгованості та по-своєму розкриває сутність дебіторської заборгованості.

Більшість наведених визначень є частковими, потребують доповнення, не розкривають сутності дебіторської заборгованості або розглядають її тільки з певної точки зору.

В результаті проведеного аналізу поняття дебіторської заборгованості, а також узагальнення підходів значної кількості науковців до сутності дебіторської заборгованості доцільно запропонувати авторське визначення, що відображає економічну суть більш поглиблено. Дебіторська

заборгованість – це складова активів підприємств та вагомий фактор впливу на фінансовий стан, що включає борги покупців, замовників підприємству за відвантажені товари, виготовлену продукцію, виконані роботи чи надані послуги, оплата яких ще не настала. Цим доведено, що дебіторська заборгованість є одним з важливих частин активу балансу підприємства і тим чи іншим способом впливає на його формування, а також на позитивні чи негативні фінансові результати підприємства.

Слід зазначити, що дебіторська заборгованість класифікується за різними класифікаційними ознаками. Класифікація дебіторської заборгованості підприємства представлена на рис. 1.1 [35].

Рис. 1.1. Класифікація дебіторської заборгованості

Джерело: [35]

Відповідно до НП(С)БО 10, дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову і поточну. Довгострокова дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу [35].

Поточна дебіторська заборгованість - це сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу [35].

За вчасністю погашення виділяють ту заборгованість, строк оплати якої ще не настав, заборгованість, яка не сплачена вчасно, сумнівну заборгованість та безнадійну (строк позову за таким боргом вже минув).

Також дебіторську заборгованість можна умовно поділити на два види – навмисна і ненавмисна, які є наслідком наявності недоліків в управлінській та господарській діяльності як підприємства-дебітора, так і підприємства-кредитора, що в сучасних умовах господарювання набуває неабиякого значення, оскільки є реальним відображенням прийнятої на підприємстві концепції управління та контролю.

Зокрема, ненавмисна дебіторська заборгованість виникає в результаті застосовуваних на підприємстві форм розрахунків за товари і послуги, тимчасових фінансових труднощів контрагентів та неякісної роботи працівників бухгалтерії.

В свою чергу, навмисна дебіторська заборгованість виникає внаслідок заздалегідь запланованих махінацій контрагентів та зумисної несплати за поставлені товари, виконані роботи чи надані послуги та виявлення нестач, розкрадань товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів [1].

Не менш важливою класифікаційною ознакою, за якою необхідно здійснювати групування дебіторської заборгованості є ступінь важливості дебіторів. Здійснення розподілу дебіторської заборгованості в залежності від ступеня важливості дебіторів є необхідною складовою покращення стану бухгалтерського обліку на підприємстві, адже більше уваги повинно

приділятися управлінню дебіторською заборгованістю дебіторів, котрим притаманний високий ступінь важливості.

Виникнення дебіторської заборгованості на підприємстві можливе в результаті двох подій (які по своїй суті є діаметрально протилежними), а саме:

- 1) відвантаження товарів, виготовленої продукції, виконання робіт, надання послуг у випадку затримання оплати їх вартості;
- 2) здійснення авансової оплати товарів, робіт, послуг у випадку невиконання постачальником своїх зобов'язань.

Вивчення факторів, що визначають обсяги та склад дебіторської заборгованості є особливо важливим, тому що дозволяє визначити місце кожного фактору у формуванні дебіторської заборгованості та керувати цими факторами таким чином, щоб робота підприємства була ефективною.

Класифікація факторів, що визначають обсяги та склад дебіторської заборгованості, представлена на рис. 1.2 [26].

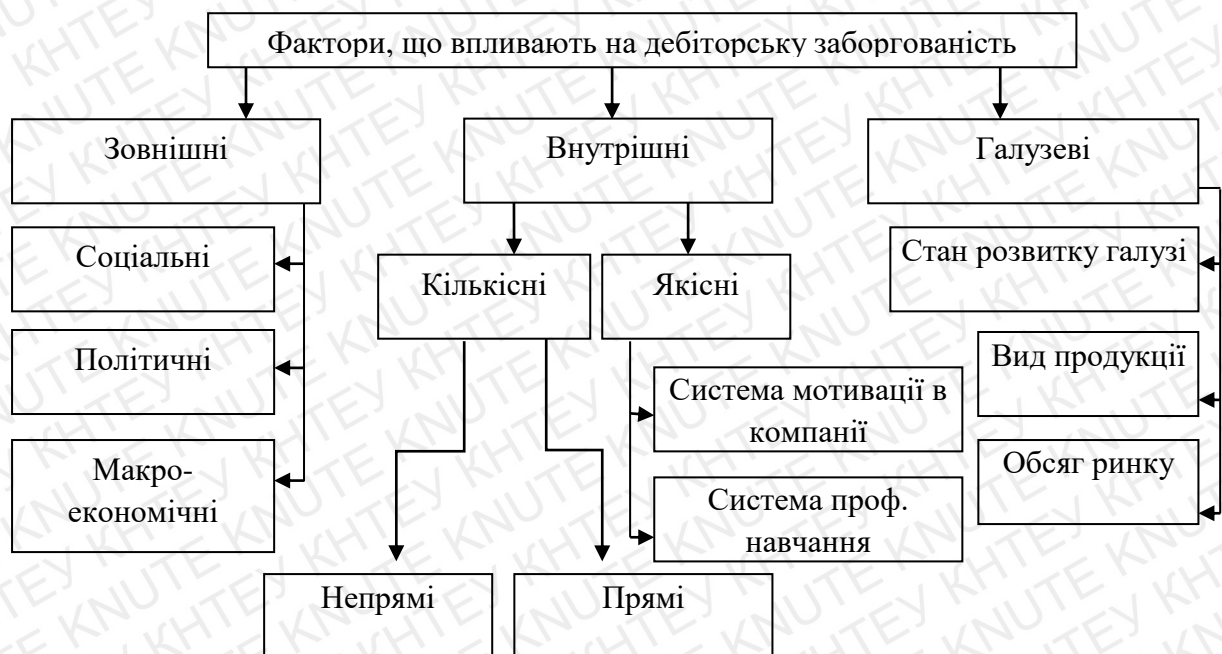

Рис. 1.2. Фактори, що визначають обсяги та склад дебіторської заборгованості підприємства

Джерело: [26]

1.2. Нормативно-правове регулювання та огляд спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості

Облік дебіторської заборгованості на сучасних підприємствах України не може повноцінно функціонувати без належної нормативно-правової бази. Нормативне регулювання бухгалтерського обліку було впроваджене з метою формування єдиних правил здійснення обліку. Механізм регулювання обліку дебіторської заборгованості постійно оновлюється, зазнає змін, піддається вдосконаленню. Попри це, його не можна назвати абсолютно досконалим.

В той же час, питання обліку дебіторської заборгованості висвітлюються науковцями у багатьох підручниках, статтях, періодичних виданнях, що свідчить про його актуальність.

Характеристика чинної нормативно-правової бази щодо обліку дебіторської заборгованості представлена у дод. Б.

У розкритті теми обліку дебіторської заборгованості важливим є питання визначення нормативної бази, яка встановлює порядок та регламентує правильність здійснення обліку. Знання та розуміння нормативних джерел дозволяє приймати правильні та законодавчо обґрунтовані рішення на підприємстві стосовно дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість в Україні чітко регулюється чинним законодавством, постановами Кабінету Міністрів України, Національного Банку України, методичними рекомендаціями Державної Фіскальної Служби та іншими нормативно-правовими актами, які регулюють облік і забезпечують контроль цільового і раціонального використання коштів. Так як дебіторська заборгованість є складовою частиною активів підприємства і відбивається на визначенні фінансового стану суб'єкта господарювання, то забезпечення управління нею є досить складним та важливим елементом (рис. 1.3) [16].

Рис. 1.3. Рівні законодавчого та нормативного регулювання обліку дебіторської заборгованості

Джерело: [16]

Основну роль при визначенні відносин підприємств з їх контрагентами відіграє Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435, окрема глава якого стосується загальних положень укладення договорів про надання послуг [48]. Цивільним кодексом регулюються особисті майнові та немайнові відносини, що засновуються на вільному волевиявленні, юридичній рівності, майновій самостійності всіх учасників.

Господарським кодексом України від 16.01.2003р. №436 встановлюються правові основи господарської діяльності, зокрема, визначається поняття господарського зобов'язання, причини його появи, умови та підстави припинення [17].

Питання взаємовідносин сторін по договору також регламентується Законом України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991р. №1023XII [19]. Ним регулюються відносини споживачів продукції, товарів, послуг та виробників, виконавців, продавців в умовах всіх форм власності, встановлюються права споживачів, визначаються механізми реалізації захисту їх права державою.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює питання обліку дебіторської заборгованості, є Закон України про «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV [42]. Цим законом регулюються загальні принципи обліку в Україні, а також формування фінансової звітності, у тому числі у цій звітності містяться дані щодо дебіторської заборгованості.

Більш докладно питання обліку дебіторської заборгованості розглядаються безпосередньо в НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» від 08.10.1999 р. [35]. Зокрема, зазначений документ визначає поняття дебітора та дебіторської заборгованості, її визнання та склад. В цілому саме до цього нормативно-правового акту потрібно звертатися при визнанні та оцінці дебіторської заборгованості.

Основи обліку дебіторської заборгованості також визначені і у Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку. Наприклад, у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. містяться вимоги щодо відображення доходу від продажу продукції в фінансовій звітності, а також щодо відображення розміру дебіторської заборгованості у балансі як активу [34]. У НП(С)БО 15 «Дохід» від 29.11.99 р. щодо обліку дебіторської заборгованості визначено, що дохід від продажу товарів підприємства не скоригується на величину безнадійної чи сумнівної дебіторської заборгованості, яка з ним пов'язана [37].

Також визнання заборгованості регламентується НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» від 30.11.2001р. № 559: «безумовні права вимоги і зобов'язання визнаються фінансовими активами і фінансовими зобов'язаннями, якщо за умовами контракту підприємство має право на отримання грошових коштів або бере на себе зобов'язання сплатити грошові кошти» [36]. Тобто, відповідно до НП(С)БО 10 дебіторська заборгованість є активом при умові отримання економічних вигод у майбутньому, а відповідно НП(С)БО 13 – отримання тільки грошових коштів.

В питанні обліку дебіторської заборгованості не можна обійтися без Плану рахунків, який містить основні аспекти організації такого обліку.

Аналіз чинного законодавства, зокрема стандартів обліку щодо дебіторської заборгованості, дозволив побачити, що доцільно внести такі зміни у нормативно-правові акти:

- 1) доцільним буде уточнити поняття поточної дебіторської заборгованості. Це необхідно зробити, тому що поява такої заборгованості не завжди може бути пов'язана із доходом;
- 2) необхідно вдосконалити методи розрахунку резерву сумнівних боргів, бо не затверджено перелік документів, які підтверджують визнання дебіторської заборгованості сумнівною чи безнадійною.

Огляд спеціальної літератури з теми дослідження представлений у дод. В. Як видно з табл. В.1, питання сутності дебіторської заборгованості, її обліку й аналізу, рахунків та субрахунків, які використовуються для цього досить широко розглянуті у підручниках з бухгалтерського та фінансового обліку, авторами яких є І. О. Бланк., І. А. Волокова, С. Ф. Голов, Е. П. Козлова, Н. П. Кондратов, Н. М. Ткаченко.

У той же час такі питання, як нормативна база для обліку заборгованості з дебіторами та удосконалення обліку безпосередньо на підприємстві у цих підручниках практично не розглядаються.

У наукових статтях таких авторів, як Г. Ямненко, Є. В. Міщук, М. Г. Котляр, О. Б. Валович, А. Дудин, С. Р. Мамедова, О. Лучков розглядаються здебільшого такі питання:

- 1) відображення дебіторської заборгованості в обліку та управління нею [25];
- 2) визначення оптимального розміру цієї заборгованості та її мінімізація [28];
- 3) фактори, що впливають на розмір дебіторської заборгованості на підприємстві [50].

Теоретичні аспекти обліку дебіторської заборгованості найбільш повно представлені у працях Є. П. Гнатченко та Т. Ю. Прокопенко. Зокрема, Є. П. Гнатченко розглядає питання щодо правового забезпечення розрахунків з покупцями та замовниками, тобто правову основу для відображення операцій за 36 рахунком [16].

Т. Ю. Прокопенко також досліджує правові аспекти щодо дебіторської заборгованості. Корисним є те, що автор усі нормативні документи щодо обліку розрахунків з дебіторами поєднує у п'ять певних рівнів. Такий підхід дозволяє мати більш повне уявлення про законодавче регулювання цих питань. Крім того, автор розглядає особливості міжнародних стандартів фінансової звітності у частині оцінки, визнання та складу дебіторської заборгованості [43].

Що стосується практики обліку дебіторської заборгованості, то найкраще питання відображення та списання дебіторської заборгованості розглянуті у працях Є.В. Міщук, яка розглядає поширені проблеми обліку заборгованості, наявні на підприємствах України, та пропонує шляхи їх удосконалення. Таке дослідження є надзвичайно практичним, так як з одного боку характеризує реальний порядок обліку розрахунків з дебіторами, а з іншого – дозволяє у перспективі вирішити та усунути наявні недоліки [31].

Отже, огляд нормативної бази та спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості дає змогу побачити, що аспекти щодо сутності, складу та аналізу дебіторської заборгованості достатньо розроблені та досліджені. Водночас такі питання, як нормативна база для обліку заборгованості з дебіторами та удосконалення обліку менш досліджені.

Висновки за розділом 1

1. Питання дебіторської заборгованості є актуальним у роботі більшості сучасних підприємств. У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що серед науковців не існує єдиної думки щодо визначення поняття «дебіторська заборгованість». Проте провівши аналіз ряду

визначень цього терміну, було запропоновано авторське визначення, що відображає економічну сутність більш поглиблено: дебіторська заборгованість - це складова активів підприємства та вагомий фактор впливу на його фінансовий стан, до складу якого входять борги покупців, замовників підприємству за відвантажені товари, виготовлену продукцію, виконані роботи чи надані послуги, оплата яких ще не настала.

2. На підставі проведеного аналізу виявлено ряд підходів до класифікації дебіторської заборгованості. Визначено, що найбільш вживаним є поділ на види за такими ознаками, як вчасність та строк погашення, ступінь важливості дебіторів та інші.
3. В Україні достатня база матеріалів нормативно-правового регулювання та спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості. Підприємствам важливо тримати на контролі зміни у законодавстві з метою законності та ефективності своєї діяльності.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АГРО-СПАРТА»

2.1. Фінансовий облік дебіторської заборгованості

Важливою передумовою успішної роботи підприємства є облік дебіторської заборгованості.

З метою розгляду питання фінансового обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «Агро-Спарта» варто розглянути особливості його діяльності. Об'єкт дослідження - ТОВ «Агро-Спарта» - займається оптовою торгівлею овочами та фруктами на території України. Підприємство засноване в 2017 році. Серед його основних покупців найбільшу частку становлять ТОВ «Ашан Україна ГІПЕРМАРКЕТ», ТОВ «Легіон-2015», ТОВ «ЛК-Транс», ТОВ «Фора».

Фінансовий облік на ТОВ «Агро-Спарта» ведеться безперервно з дня його реєстрації. На дату реєстрації ТОВ «Агро-Спарта» було затверджено Наказ «Про облікову політику підприємства», положення якого переглядаються та редагуються раз на рік (дод. Г). Процес фінансового обліку на ТОВ «Агро-Спарта» відповідає національним стандартам бухгалтерського обліку.

Керуючись фінансовою звітністю підприємства, можна оцінити його фінансовий стан, платоспроможність, ліквідність та прибутковість. Розрахуємо основні показники та наведемо їх в дод. Д. Аналіз показників показав, що підприємство має високий рівень ризиків, про що свідчить коефіцієнт автономії (фінансової незалежності), оптимальне значення якого більше 0,5, в той час, як на ТОВ «Агро-Спарта» він коливається в межах від 0,00003 до 0,00042 протягом досліджуваних років діяльності за рахунок того, що Власний Капітал протягом 4 років залишається на рівні 1 тис. грн. Досліджуване підприємство також має низьку стійкість компанії в середньостроковій перспективі, проте рентабельність власного капіталу

зростає. Підприємство залежне від зовнішніх кредиторів. Позитивне значення коефіцієнту маневреності власного капіталу означає, що у підприємства достатньо власних матеріальних ресурсів, щоб забезпечити фінансування необоротних, а також частини оборотних активів. В цілому, фінансовий стан досліджуваного підприємства знаходиться на досить низькому рівні, про що свідчать показники прибутковості. Так, наприклад, оптимальне значення показника рентабельності активів (ROA) повинно бути більшим 5%, тоді, як на ТОВ «Агро-Спарта» він навіть не досягає 1%. Керівництву слід зосередитись на оптимізації структури оборотних і необоротних активів, залученні додаткових коштів власників, змінненні поточної дивідендної політики і реінвестуванні чистого прибутку в компанію.

Одним з найважливіших видів дебіторської заборгованості для підприємства «Агро-Спарта» є заборгованість за товарами, роботами та послугами. Для її відображення у бухгалтерському обліку підприємства використовується рахунок 36. Типова кореспонденція з обліку операцій з дебіторською заборгованістю наведена у дод. Е.

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» має такі субрахунки:

- 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» — для обліку розрахунків з покупцями і замовниками, що перебувають на митній території України;
- 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» — для обліку розрахунків з іноземними покупцями і замовниками з експортних операцій;
- 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ» — для обліку операцій з учасниками промислово-фінансових груп [20].

На рахунку 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" ведеться узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи і послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем [20].

Прикладом використання цього рахунку є наступна ситуація:

Таблиця 2.1

**Відображення визнання та погашення дебіторської заборгованості
за поставками товарів для ТОВ «Ашан Україна ГІПЕРМАРКЕТ», перша
подія - відвантаження товару**

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Відвантажено товар для ТОВ «Ашан Україна ГІПЕРМАРКЕТ»	361	702	480000,0
2	Нараховані податкові зобов'язання за податком на додану вартість	702	641	80000,0
3	Списано балансову вартість товарів	902	281	360000,0
4	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	80000,0
5	Отримано кошти в погашення заборгованості від ТОВ «Ашан Україна ГІПЕРМАРКЕТ»	631	361	480000,0

Джерело: сформовано автором на основі даних ТОВ «Агро-Спарта»

В розглянутій ситуації першою подією було відвантаження товару, проте у ТОВ «Агро-Спарта» є контрагенти, відвантаження товарів яким відбувається виключно після внесення покупцем передоплати. Послідовність дій наступна:

1. До відповідального менеджера надходить замовлення від покупця
2. Менеджер узгоджує всі деталі поставки товару та передає замовлення до бухгалтерії
3. Бухгалтер виставляє рахунок-фактуру покупцю
4. Контрагент вносить кошти на рахунок підприємства-продавця
5. Після оплати відбувається відвантаження товару

Типові проведення такої ситуації наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Відображення визнання та погашення дебіторської заборгованості за
поставками товарів для ТОВ «Овочева Скарбниця», перша подія -
передоплата за товари**

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1	2	3	4	5
1	Надходження коштів на рахунок від ТОВ «Овочева скарбниця»	311	681	240000,0

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
1	Нараховані податкові зобов'язання за податком на додану вартість	643	641	40000,0
2	Відвантажено товар	361	702	240000,0
3	Списано раніше відображену суму податкових зобов'язань з ПДВ	702	643	40000,0
4	Проведено взаємозалік заборгованостей	681	361	240000,0
5	Списано балансову вартість товарів	902	281	178000,0

Джерело: сформовано автором на основі даних ТОВ «Агро-Спарта»

Важливим для підприємства є також відображення інших видів дебіторської заборгованості.

Аналітичний облік за рахунком 371 "Розрахунки за виданими авансами" здійснюється в розрізі окремих одержувачів грошових коштів у вигляді авансових платежів (за кожним дебітором) [8, с.357].

Для обліку розрахунків з підзвітними особами призначено рахунок 372 "Розрахунки з підзвітними особами". Аналітичний облік ведеться за кожною підзвітною особою [29].

Для відображення розрахунків підприємства за належними до отримання відсотками, дивідендами, роялті й іншими доходами від вкладень (інвестицій) в інші підприємства (у тому числі в спільну діяльність без створення юридичної особи), а також доходів від передачі в оренду майна призначений рахунок 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" [29].

На субрахунку 374 ведеться облік претензій, що висувається постачальникам, підрядникам, транспортним організаціям тощо, інші види дебіторської заборгованості за претензіями [20].

Для обліку розрахунків за відшкодуванням підприємству завданих збитків у результаті недостач і розкрадання грошових коштів, якщо винуватця виявлено, призначено рахунок 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків». Покриття працівниками шкоди в розмірі, що не перевищує середнього місячного заробітку, відбувається за

розпорядженням власника або уповноваженої ним особи, а в інших випадках — шляхом подання власником позову до суду [20].

Облік розрахунків за іншими операціями, які не відображаються на перерахованих вище субрахунках рахунку 37 "Розрахунки з різними дебіторами", ведеться на субрахунку 377 "Розрахунки з іншими дебіторами". Аналітичний облік ведеться за кожним дебітором, видами заборгованості, термінами її виникнення та погашення [20].

Ще одним важливим аспектом у сфері обліку дебіторської заборгованості є відображення резерву за простроченою та безнадійною заборгованістю. Облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення, ведеться на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів».

Таблиця 2.3

Характеристика рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів»

За Дебетом відображається	За Кредитом відображається
Списання сумнівної заборгованості в кореспонденції з рахунками обліку дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів у кореспонденції з рахунком обліку доходів.	Створення резерву сумнівних боргів у кореспонденції з рахунками обліку витрат

Джерело: [20]

Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період збільшує інші операційні витрати та відображається проведенням:

Д-т 944 «Сумнівні та безнадійні борги» - К-т 38 «Резерв сумнівних боргів»

Якщо сума безнадійної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги перевищує суму резерву сумнівних боргів, то різниця списується безпосередньо на витрати періоду проведенням:

Д-т 944 «Сумнівні та безнадійні борги» - К-т 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

При поверненні боргів, раніше визнаних підприємством сумнівними, але які ще не були визнані безнадійними, записи проводяться по дебету рахунків 30, 31, 10, 11, 12, 20, 28, 14 в кореспонденції з відповідними рахунками обліку розрахунків з дебіторами.

Отже, процес фінансового обліку у ТОВ «Агро-Спарта» відповідає національним стандартам. Це дозволяє отримувати необхідну інформацію як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам інформації, а також сприяє ефективній роботі підприємства.

2.2. Податковий облік операцій з дебіторською заборгованістю

Щодо податкового обліку дебіторської заборгованості за розрахунками, то цей аспект має свої особливості. В основному, дані необхідні при здійсненні заповнення Декларації з податку на прибуток ТОВ «Агро-Спарта» та визначенні бази оподаткування податком на прибуток підприємств.

Процес визначення цього показника складається із розрахунку отриманого доходу підприємством та здійснених витрат, відповідно базою оподаткування є різниця між цими показниками. Вітчизняне нормативно-правове поле, що регулювало цю сферу протягом останніх років дещо змінилося, і тепер Податковий кодекс України визначає процес віднесення дебіторської заборгованості до витрат або доходів наступним чином.

Загалом дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар, тобто на дату складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг, отримання товару тощо [41].

Тобто якщо виникає дебіторська заборгованість за такими розрахунками, то її обсяг відноситься на дохід у повній сумі, проте лише у випадку відсутності сумнівів щодо погашення зобов'язань з боку контрагента.

Що ж до витрат, то при обчисленні об'єкта оподаткування, сюди відносяться витрати на створення резерву сумнівної заборгованості, що визнаються витратами з метою оподаткування в сумі безнадійної дебіторської заборгованості [41].

Важливо зауважити, що платник податку - продавець товарів, робіт, послуг має право зменшити суму доходу звітного періоду на вартість відвантажених товарів, виконаних робіт, наданих послуг у поточному або попередніх звітних податкових періодах у разі, якщо покупець таких товарів, робіт, послуг затримує без погодження з таким платником податку оплату їх вартості (надання інших видів компенсації їх вартості). Таке право на зменшення суми доходу виникає, якщо протягом звітного періоду відбувається будь-яка з таких подій:

- а) платник податку звертається до суду з позовом (заявою) про стягнення заборгованості з такого покупця або про порушення справи про його банкрутство чи стягнення заставленого ним майна;
- б) за поданням продавця нотаріус вчиняє виконавчий напис про стягнення заборгованості з покупця або стягнення заставленого майна (крім податкового боргу) [41].

Платник податку - продавець, який зменшив суму доходу звітного періоду на вартість відвантажених товарів, виконаних робіт, наданих послуг, зобов'язаний одночасно зменшити суму витрат цього звітного періоду на собівартість таких товарів, робіт, послуг. У той же час такі норми не поширюються на проценти та комісії, щодо яких було сформовано страховий резерв за рахунок збільшення витрат [41].

Прострочена заборгованість за договорами, визнаними судом повністю або частково недійсними з вини дебітора, відшкодовується за рахунок страхового резерву кредитора в разі, якщо дебітор не погашає заборгованість за зазначеними договорами протягом 30 календарних днів із дня ухвалення рішення суду про визнання їх повністю або частково недійсними [41].

У разі якщо дебітор повністю або частково погашає безнадійну заборгованість, попередньо віднесена кредитором на зменшення доходів або відшкодовану за рахунок страхового резерву, кредитор збільшує дохід на суму компенсації, отриманої від дебітора, у податковий період, протягом якого відбулося повернення зазначеної заборгованості або її частини [41].

Ще одним з можливих випадків, що трапляються у діяльності ТОВ «Агро-Спарта» є виникнення форс-мажорних ситуацій. У разі якщо за висновком відповідного уповноваженого органу, обставини непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажору) мають тимчасовий характер і не впливають на спроможність дебітора сплатити заборгованість після їх закінчення, кредитор може надати претензію дебітору стосовно сплати зазначеної заборгованості. Якщо дебітор не погасив зазначену заборгованість або кредитор не звернувся з позовом до суду стосовно стягнення такої заборгованості протягом строків, визначених законом, доходи кредитора і дебітора збільшуються на суму зазначеної заборгованості.

Також можливою ситуацією є визнання договору про поставку товарів недійсним. У разі якщо рішення про визнання договорів недійсними з вини дебітора скасоване, а кредитор не оскаржує таке рішення у строки, передбачені законодавством, кредитор збільшує дохід на суму заборгованості, попередньо віднесена на зменшення доходу або відшкодовану за рахунок страхового резерву в податковий період, протягом якого закінчився строк для подання такої скарги [41].

Важливо звернути увагу також на окремі види заборгованості. Так, згідно Податкового кодексу України, до витрат, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку, відносяться суми дебіторської заборгованості, що виникла у зв'язку із попередньою (авансовою) оплатою товарів, робіт, послуг.

Щодо особливостей дебіторської заборгованості за нарахованими доходами, то у податковому законодавстві датою отримання доходів у вигляді орендних/лізингових платежів (без урахування частини лізингового

платежу, що надається в рахунок компенсації частини вартості об'єкта фінансового лізингу) за майно, що передано платником податку в оренду/лізинг, ліцензійних платежів (у тому числі роялті) за користування об'єктами інтелектуальної власності є дата нарахування таких доходів, яка встановлена відповідно до умов укладених договорів. Відповідно навіть у випадку виникнення дебіторської заборгованості, її обсяг все одно відноситься до доходів, згідно положень Податкового кодексу.

У той же час позитивним явищем є те, що дебіторська заборгованість за претензіями враховується іншим чином і не враховується у доходах ТОВ «Агро-Спарта». Так, суми штрафів та/або неустойки чи пені, отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду, включаються до складу доходів платника податку за датою їх фактичного надходження.

Згідно з п. 185.1 ст. 185 Податкового кодексу, об'єктом оподаткування податку на додану вартість (ПДВ) є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташовано на митній території України [41].

При формуванні податкових зобов'язань з ПДВ слід пам'ятати, що у випадку, коли дебіторська заборгованість виникає за відвантажені товари (роботи, послуги), то згідно з пп. «а» п. 187.1 ст. 187 Податкового кодексу, дата такого відвантаження є датою виникнення податкових зобов'язань. Зарахування коштів від покупця (замовника) на банківський рахунок або у касу підприємства за відвантажені товари (роботи, послуги) є вже другою подією, тому податкові зобов'язання при отриманні таких коштів не виникають.

Щодо податкового кредиту, то згідно з п. 198.2 ст. 198 Податкового Кодексу, датою віднесення сум податку до податкового кредиту вважається дата тієї події, що відбулася раніше:

- дата списання коштів з банківського рахунку платника податку на оплату товарів/послуг;

- дата отримання платником податку товарів/послуг.

Для операцій із ввезення на митну територію України товарів датою віднесення сум податку до податкового кредиту є дата сплати податку за податковими зобов'язаннями, згідно з п. 187.8 ст. 187 Податкового кодексу, а для операцій з постачання послуг нерезидентом на митній території України — дата складення платником податкової накладної за такими операціями, за умови реєстрації такої податкової накладної в ЄРПН [41].

Щодо необхідності коригувань сум ПДВ, то у п. 192.1 ст. 192 Податкового кодексу зазначено, що суми податкових зобов'язань та податкового кредиту підлягають коригуванню у разі:

- здійснення після постачання товарів/послуг зміни компенсації суми їх вартості, включаючи наступний перегляд цін;
- перерахунку у разі повернення товарів/послуг;
- повернення постачальником суми попередньої оплати [41; 46].

Статтями 620 та 665 Цивільного кодексу встановлено, що у разі, якщо умови договору купівлі-продажу не виконано та фактичної поставки товару не здійснено, покупець має право вимагати передачі проданої речі або відмовитися від виконання договору і вимагати відшкодування збитків [48].

На ТОВ «Агро-Спарта» у разі, якщо при списанні дебіторської заборгованості покупцем за перерахованою попередньою оплатою за товари/послуги було зменшено податковий кредит, то при поверненні постачальником такої оплати в податковому обліку з ПДВ зазначена операція не відображається.

За результатами роботи бухгалтера формується фінансова звітність підприємства, у якій дебіторська заборгованість відображається наступним чином:

Таблиця 2.4

Порядок складання розділу про активи балансу підприємства

Стаття балансу	Код рядка	Сальдо рахунків бухгалтерського обліку
1	2	3
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	Д-т 181, 182, 183
Векселі одержані	150	Д-т 34
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
- чиста реалізаційна вартість	160	р.161-р.162
- первісна вартість	161	Д-т 36
- резерв сумнівних боргів	162	(К-т 38)
Дебіторська заборгованість за рахунками:		
- за бюджетом	170	Д-т 64
- за виданими авансами	180	Д-т 371
- з нарахованих доходів	190	Д-т 373
- із внутрішніх розрахунків	200	Д-т 682,683, 36,377
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	Д-т 372, 374, 375, 376, 377, 65, 66, 685

Джерело: сформовано автором за [34]

Отже, для цілей оподаткування дебіторська заборгованість враховується при здійсненні розрахунку бази оподаткування податком на прибуток та впливає як на обсяг доходів підприємства, так і на обсяг витрат. Зрозуміло, що у випадку виникнення безнадійної заборгованості, вона відноситься на витрати підприємства, в той час як безнадійна заборгованість, яка проте була погашена, – відноситься на доходи у відповідному періоді. Дебіторська заборгованість за нарахованими доходами повною мірою відноситься на доходи, навіть якщо ТОВ «Агро-Спарта» ще не отримало відповідні кошти. Загалом податковий облік на досліджуваному підприємстві здійснюється на ефективному рівні та проводиться відповідно до норм вітчизняного законодавства.

2.3. Управлінський облік дебіторської заборгованості

Щодо управлінського обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «Агро-Спарта», то на підприємстві для цілей ефективного управлінського обліку використовується інформація, що сформована програмною системою 1С.

Програма дозволяє отримувати наступну інформацію для управлінців (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

**Облікова інформація та її використання управлінцями у діяльності
ТОВ «Агро-Спарта»**

Облікова інформація 1	Необхідна управлінцям для 2
<ul style="list-style-type: none"> - структура (склад) дебіторської заборгованості - термін утворення та дата визнання в обліку заборгованості (поточна або довгострокова); - стан заборгованості (термінова або прострочена) - причини утворення дебіторської заборгованості 	<ul style="list-style-type: none"> - аналізу динаміки дебіторської заборгованості підприємства - формування принципів кредитної політики та системи кредитних умов - систематизації і аналізу інформації про покупців, замовників та інших дебіторів підприємства - моніторинг дебіторської заборгованості - формування стандартів оцінки платоспроможності дебіторів і визначення умов надання кредиту - формування процедури своєчасного погашення
<ul style="list-style-type: none"> - характер можливості погашення дебіторської заборгованості (поточна, сумнівна, безнадійна) - отримані забезпечення дебіторської заборгованості 	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості - побудови ефективних систем контролю за рухом і своєчасним погашенням дебіторської заборгованості, особливо контролю за заборгованістю, строк сплати за якою ще не настав, а також заборгованістю, не сплаченою в строк - розрахунку прогнозного розміру резерву сумнівних боргів

Загалом для цілей отримання інформації про стан дебіторської заборгованості на підприємстві формуються наступні форми управлінських документів: звіт про обсяг товарної дебіторської заборгованості на конкретну дату (дод. Ж), довідка про інші види дебіторської заборгованості, довідка про безнадійну дебіторську заборгованість за розрахунками.

Як бачимо, у табл. Ж.1 «Звіт про обсяг товарної дебіторської заборгованості» відображається перелік основних контрагентів, що сформували дебіторську заборгованість. Чітко вказано на договір, за яким відбувалася поставка товару та первинну документацію, що підтверджує виникнення дебіторської заборгованості. У звітності формується інформація про час оплати згідно укладеного договору з урахуванням терміну комерційного кредитування. На основі цієї інформації розрахований час

прострочення. Також вказані суми простроченої заборгованості. Відповідно до ситуації менеджмент приймає рішення про використання методів стягнення заборгованості з покупця, що відображається у відповідній колонці «вжиті заходи зі стягнення заборгованості».

Загалом, на ТОВ «Агро-Спарта» діяльність спрямована на мінімалізацію простроченої дебіторської заборгованості, що свідчить про ефективність та успішність управлінського обліку.

Отже, ми визначили, що для цілей прийняття управлінських рішень у сфері обліку дебіторської заборгованості у ТОВ «Агро-Спарта» складаються наступні документи - звіт про обсяг товарної дебіторської заборгованості на конкретну дату, довідка про інші види дебіторської заборгованості, довідка про безнадійну дебіторську заборгованість за розрахунками.

Висновки за розділом 2

1. З метою розгляду питання фінансового обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «Агро-Спарта» варто розглянути особливості його діяльності. Фінансовий облік на ТОВ «Агро-Спарта» ведеться безперервно з дня його реєстрації. Процес фінансового обліку на ТОВ «Агро-Спарта» відповідає національним стандартам бухгалтерського обліку. Це дозволяє отримувати необхідну інформацію як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам інформації, а також сприяє ефективній роботі підприємства.

2. Для цілей оподаткування дебіторська заборгованість враховується при здійсненні розрахунку бази оподаткування податком на прибуток та впливає як на обсяг доходів підприємства, так і на обсяг витрат. Зрозуміло, що у випадку виникнення безнадійної заборгованості, вона відноситься на витрати підприємства, в той час як безнадійна заборгованість, яка проте була погашена – відноситься на доходи у відповідному періоді. Дебіторська заборгованість за нарахованими доходами повною мірою відноситься на доходи, навіть якщо ТОВ «Агро-Спарта» ще не отримало відповідні кошти. Загалом податковий облік на досліджуваному

підприємстві здійснюється на ефективному рівні та проводиться відповідно до норм вітчизняного законодавства.

3. З метою ведення управлінського обліку на ТОВ «Агро-Спарта» використовується програмне забезпечення 1С, що дозволяє формувати інформацію про операції із дебіторською заборгованістю, а саме: звіт про обсяг товарної дебіторської заборгованості на конкретну дату, довідку про інші види дебіторської заборгованості, довідку про безнадійну дебіторську заборгованість за розрахунками.

4. Дослідження стану ведення фінансового та управлінського обліку на ТОВ «Агро-Спарта» дозволило виявити такі питання, що потребують розробки, а саме:

- методичних підходів до обліку та оподаткування методів рефінансування дебіторської заборгованості;
- формування системи знижок як ключого елемента кредитної політики ТОВ «Агро-Спарта»;
- впровадження бюджетування як ефективного інструменту управлінського обліку.

Вирішення зазначень питань та авторські розробки наведено у розділі 3 випускної кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АГРО-СПАРТА»

3.1. Напрями і пропозиції щодо удосконалення фінансового обліку дебіторської заборгованості на базовому підприємстві на ТОВ «Агро-Спарта»

Облік розрахунків з покупцями є однією з найважливіших та найбільш досліджуваних ділянок бухгалтерської роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємства. Проте на сьогодні існує низка проблем стосовно цього питання, а саме:

1. Недостатня розробленість методичних підходів до класифікації та оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги.
2. Неможливість отримання інформації про дебіторську заборгованість у обсязі й вигляді, достатньому для виконання аналізу розрахунків підприємства з покупцями.
3. Непристосованість та неефективність методів обрахунку резерву сумнівних боргів відповідно до НП(С)БО 10.
4. Недостатня розробленість плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування з обліку розрахунків покупців та замовників.
5. Погано налагоджена система внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємствах.
6. Нерозвиненість форм рефінансування для ефективного управління дебіторською заборгованістю [32; 39].

Зазначені проблеми обліку дебіторської заборгованості зумовили необхідність здійснення дослідження шляхів удосконалення практичних аспектів фінансового та управлінського обліку, що розглянуто у цьому розділі кваліфікаційної дипломної роботи.

Для вирішення цих проблем та вдосконалення обліку дебіторської заборгованості вітчизняними вченими розроблено певні заходи (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Розробки вітчизняних науковців щодо удосконалення обліку дебіторської заборгованості

№ з/п	Автор	Наукові розробки
1	2	3
1	Власюк Г. В. [9]	<p>1) використовувати метод нарахування резерву сумнівних боргів на підставі класифікації дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги за строками непогашення (до 3, 6 і 12 місяців);</p> <p>2) використовувати метод розрахунку з покупцями, який широко застосовується в країнах з розвинутими ринковими відносинами, – метод надання знижок за дострокової оплати;</p> <p>3) створювати резерв сумнівних боргів за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості в кінці року перед складанням звітності, а використовувати його протягом звітного року. Резерв сумнівних боргів варто формувати в розрізі кожного боржника, за термінами непогашення дебіторської заборгованості та залежно від розмірів підприємства та обсягів діяльності. Це дасть змогу отримувати інформацію про суми дебіторської заборгованості, яка визнана сумнівною; про суми списаної дебіторської заборгованості в межах та по-над резерв сумнівних боргів; про суми заборго-ваності, що раніше була визнана безнадійною</p>
2	Берега С.Л. [3]	<p>1) збільшувати кількість покупців і замовників підприємства для зменшення масштабів ризику несплати боргів;</p> <p>2) удосконалити контроль стану розрахунків з дебіторами, зокрема за простроченими заборгованостями, своєчасно виявляючи такі види дебіторської заборгованості, які є недопустимими для підприємства;</p> <p>3) внести зміни до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», у яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Водночас слід вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним, і вони обліковуються на різних рахунках</p>
3	П'ятигорець Г. С. [30]	<p>1) здійснювати моніторинг потенційних дебіторів (оцінювання фінансового стану та платоспроможності, ринкової репутації, іміджу тощо);</p> <p>2) доцільно було б здійснювати оцінку дебіторської заборгованості за допомогою міжнародних стандартів;</p> <p>3) слід своєчасно та періодично контролювати співвідношення дебіторської заборгованості. Адже значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською створює загрозу для фінансової стабільності підприємства і потребує залучення додаткових джерел фінансування</p>

Джерело: сформовано автором

В обліку дебіторської заборгованості важливе місце посідає регулювання її розміру та оплати. Розмір дебіторської заборгованості визначається факторами, які можна поділити на зовнішні і внутрішні (рис. 3.1).

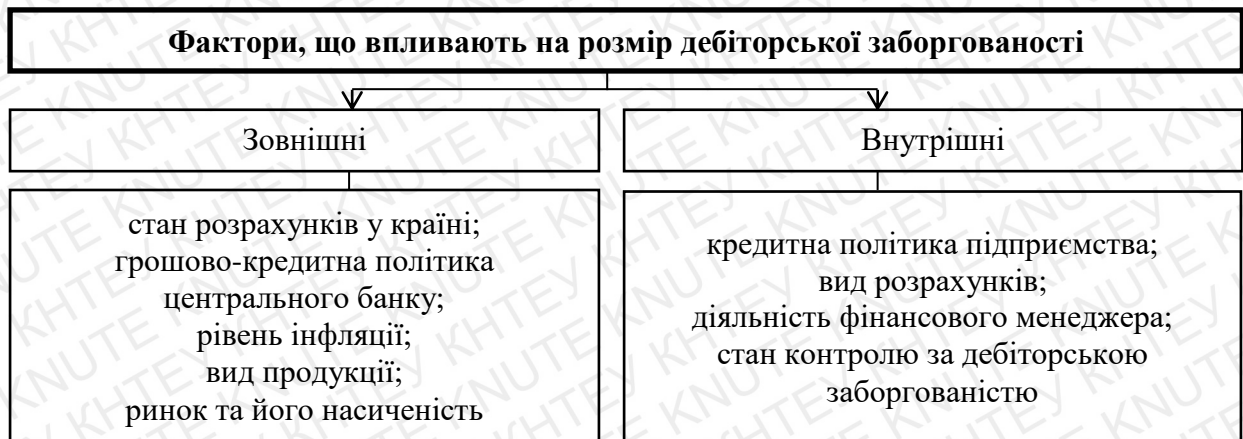

Рис. 3.1. Фактори, що впливають на розмір дебіторської заборгованості

Джерело: сформовано на основі [32; 39]

Оплата дебіторської заборгованості є формою реструктуризації активів, що полягає у переведенні дебіторської заборгованості в ліквідні форми активів. Основними видами оплати дебіторської заборгованості (рефінансування) є облік векселів, форфейтинг та факторинг. На сьогодні найбільш популярними формами рефінансування дебіторської заборгованості у світі є факторинг і форфейтинг, але в Україні вони досі не набули поширення через відсутність необхідної правової бази й відпрацьованої методики обліку, тоді як їх застосування пришвидшило б перетворення дебіторської заборгованості у грошові активи [39].

На нашу думку, з метою пошуку найкращих шляхів управління дебіторською заборгованістю, у тому числі її рефінансування, доцільно обрати факторинг. Саме факторингові операції дадуть змогу розширити клієнтську базу та встановити стабільні відносини з покупцями, які матимуть можливість купляти товар з відстрочкою оплати.

Згідно зі ст. 1077 Цивільного кодексу України, за договором факторингу одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату (у будь-який передбачений договором спосіб), а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника) [48].

Фактором може бути банк або інша фінансова установа, яка відповідно до закону має право здійснювати факторингові операції (ст. 1079 ЦКУ) [48].

Дослідження наукових праць Н. Внукової, Н. Опешко [10], С. Волосович [12], Т.С. Каракой [21], В.К. Макарович [29] дозволило визначити переваги та недоліки факторингу як форми рефінансування дебіторської заборгованості (рис. 3.2).

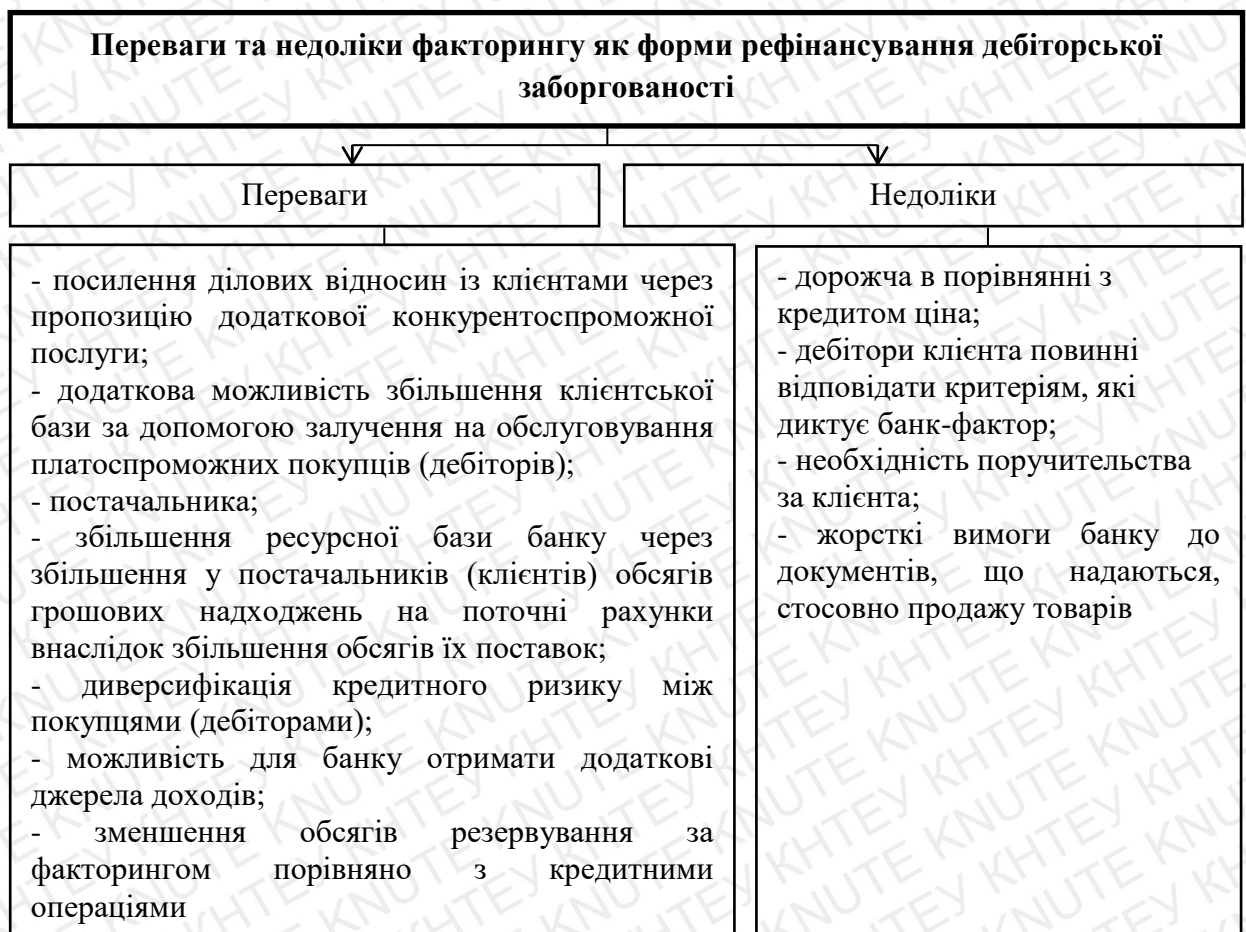

Рис. 3.2. Переваги та недоліки факторингу як форми рефінансування дебіторської заборгованості

Джерело: сформовано на основі [10; 12; 21; 29]

При виборі форми рефінансування факторингових операцій доцільно також враховувати їх податкові аспекти. Щодо питань оподаткування факторингових операцій варто зазначити наступне.

Податок на додану вартість. Відповідно до Податкового кодексу України у випадках, коли об'єктом факторингових операцій є валютні цінності, цінні папери, у тому числі компенсаційні папери (сертифікати), інвестиційні сертифікати, іпотечні сертифікати з фіксованою дохідністю, операції з відступлення права вимоги за забезпеченими іпотекою кредитами (позиками), житлові чеки, земельні бони та деривативи, такі операції не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. Також варто враховувати те, що платежі, що сплачуються фактором клієнту в оплату за відступлення права грошової вимоги, за договором факторингу є складовою операції факторингу, то такі платежі також не є об'єктом оподаткування ПДВ (підпункт 196.1.5 пункту 196.1 статті 196) [41].

Податок на прибуток підприємств. Із внесенням змін до розділу 3 Податкового кодексу України, з 01.01.2015 об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Податкового кодексу України (підпункт 134.1.1 пункту 134.1 статті 134) [41].

Податковим законодавством не передбачено різниці щодо операцій з відступлення права вимоги, на які коригується фінансовий результат до оподаткування. Це означає, що такі операції доцільно відображати згідно методик бухгалтерського обліку.

З метою врегулювання правил відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку та формування інформації про них у фінансовій звітності Міністерством фінансів України розроблено національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші нормативно-правові документи щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності

(пункт 2 статті 6 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні») [42].

Впровадження факторингу як форми рефінансування дебіторської заборгованості є новим інструментом в управлінні платоспроможністю підприємства, що зумовлює пошук методик відображення таких операцій в системі бухгалтерського обліку. Вартими уваги є дослідження Макарович В.К. щодо моделі відображення факторингових операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Як зазначає науковець, для передачі фактору дебіторської заборгованості у постачальника необхідно застосовувати субрахунки четвертого рівня 733.1 «Доходи за договорами факторингу» та 952.1 «Витрати за договорами факторингу». Взаємовідносини клієнта – первинного кредитора з фактором пропонується відображати на субрахунку 377.1 «Розрахунки за договорами факторингу». Комісійну винагороду фактору за отримані факторингові послуги пропонується відображати на субрахунку 952.2 «Витрати за факторинговими операціями» [29].

Запропонована модель відображення факторингових операцій на рахунках бухгалтерського обліку забезпечує комплексний підхід до достовірного відображення факторингових операцій підприємства. Проте, таку модель доцільно застосовувати на підприємствах, що користуються послугами факторингу на постійній основі.

На основі проведеного дослідження розроблено методику відображення факторингових операцій для ТОВ «Агро-Спарта» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Рекомендації щодо відображення факторингових операцій в обліку
ТОВ «Агро-Спарта»**

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1	2	3
Реалізовано товари покупцю	3611	702
Нараховане податкове зобов'язання	702	6441
Списано собівартість реалізованих товарів	902	281
Зміна дебітора на суму заборгованості	377	3611
Надійшло фінансування від фактора (70%-90%)	3111	377
Нараховано фактору комісійні за надання послуг та відсоток по обслуговуванню факторингової операції	93	6851

Продовження табл. 3.2

1	2	3
Сплата комісії та відсотка по обслуговуванню фактору	6851	3111
Виплата фактором підприємству залишку грошових коштів (10-30%)	3111	3771

Джерело: сформовано автором

Застосування запропонованої методики синтетичного та аналітичного обліку факторингових операцій як форми рефінансування дебіторської заборгованості дозволяє підвищити якість контролю за її величиною та строками погашення, забезпечує ефективність збору та відображення інформації як у внутрішній (управлінській), так і в фінансовій звітності, що, у свою чергу, дозволяє підтримувати необхідний рівень платоспроможності підприємства.

3.2. Удосконалення управлінського обліку операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «Агро-Спарта»

Основним завданням побудови системи управлінського обліку дебіторської заборгованості є формування інформаційного забезпечення ефективного управління дебіторською заборгованістю. Управління дебіторською заборгованістю – це комплексна система принципів і методів в процесі планування, організації, координації, контролю щодо недопущення перетворення поточної дебіторської заборгованості в прострочену, а тим більше в безнадійну та прийняття управлінських рішень щодо зменшення заборгованості та зростання реалізації товарів, робіт та послуг [7].

Управління дебіторською заборгованістю включає в себе визначення політики надання кредиту й інкасації для різних груп покупців і видів продукції; аналіз і ранжування покупців залежно від обсягів закупівель, історії кредитних відносин і запропонованих умов оплати; контроль розрахунків із дебіторами по відстрочених та прострочених заборгованостях;

визначення прийомів прискорення повернення боргів і зменшення безнадійних боргів [47; 38].

У процесі ведення господарської діяльності у вітчизняних підприємствах виникають такі питання щодо управління дебіторською заборгованістю, що потребують наукового пошуку:

- відсутність чіткої інформації щодо термінів погашення зобов'язань підприємствами-дебіторами;
- не розроблений регламент та методика роботи з простроченою дебіторською заборгованістю;
- не здійснюється оцінка фінансового стану дебіторів і ефективність надання відстрочок платежів [5].

Для комплексного дослідження управління дебіторською заборгованістю виникає необхідність у формулюванні та ідентифікації мети та завдань, об'єкта, суб'єкта, предмета. Це дозволило сформулювати концептуальні засади управління дебіторською заборгованістю, які наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Концептуальні засади управління дебіторською заборгованістю

№ з/п	Концептуальні засади	Характеристика
1	2	3
1	Мета	мінімізація розміру дебіторської заборгованості та строків повернення заборгованості та максимізація прибутку підприємства шляхом управління процесами формування інкасації дебіторської заборгованості
2	Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - сприяння зростанню обсягу продаж шляхом надання комерційного кредиту; - підвищення конкурентоздатності за допомогою відстрочення платежів; - формування принципів та умов кредитної політики по відношенню до покупців; - розрахунок поточного резерву сумнівних боргів; - визначення ступення ризику несплати рахунків покупців; - надання рекомендацій щодо зменшення кількості фактично або потенційно неплатоспроможних покупців; - забезпечення інкасації дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості та раціональне їх використання;

Продовження табл. 3.3

1	2	3
		- мінімізація втрат від інфляційного знецінення, та збитків від списання безнадійної дебіторської заборгованості
3	Премет	відносини між суб'єктами господарвання, пов'язані з виникненням та погашенням дебіторської заборгованості
4	Об'єкт	дебіторська заборгованість, тобто неоплачені або вилучені кошти з кругообігу підприємства, що мають документальне підтвердження, яке надає право на отримання боргу у вигляді грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів
5	Суб'єкти	управлінці, фінансові менеджери, економісти підприємства
6	Принципи	- єдність та своєчасність у прийнятті управлінських рішень; - взаємодія маркетингових відділів та відділів з управління дебіторської заборгованості; - послідовність в прийнятті управлінських рішень; - інформаційна доступність
7	Методи	- якісний аналіз покупців; - планування грошових потоків; - методи рефінансування
8	Напрями	- збільшення кола покупців з метою мінімізації втрат від несплати одним або декількома покупцями; - організація повного та достовірного обліку дебіторської заборгованості підприємства й перенесення даних до його звітності; - посилений контроль за формуванням та погашенням дебіторської заборгованості; - аналіз структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства в попередніх періодах; - визначення кола потенційних дебіторів та суворе планування дебіторської заборгованості підприємства на майбутні періоди; - постійний моніторинг дебіторської заборгованості; - своєчасне визначення сумнівної заборгованості; - прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості за допомогою сучасних форм її рефінансування; - припинення дії договорів з покупцями, що постійно порушують платіжну дисципліну

Джерело: сформовано на основі [1; 14; 27; 33; 45; 49]

Як зазначає Олійник С.О., вирішити проблему виникнення дебіторської заборгованості допоможе створення ефективної системи контролю за якістю фінансових розрахунків із дебіторами, що вимагає розробки чіткої та досконалої класифікації дебіторської заборгованості, уніфікації способів її оцінки та документів аналітичної фінансової звітності. Для контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати розробити заходи щодо пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів та

постійного моніторингу потенційних дебіторів. Доречним є впровадження в практику управління лімітування дебіторської заборгованості як у загальних обсягах, так і у розрахунку на одного дебітора і періодично переглядати граничні суми. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості [38].

На нашу думку, запорукою ефективного управління дебіторською заборгованістю є формулювання кредитної політики, яка включає систему знижок. На думку Ю.М. Атаманчук, головним критерієм ефективності кредитної політики є зростання прибутковості з основної діяльності компанії внаслідок збільшення обсягів продажів (буде здійснюватися при лібералізації кредитування) або шляхом прискорення оборотності дебіторської заборгованості (цьому сприяє жорсткість кредитної політики) [1].

При розробці кредитної політики ТОВ «Агро-Спарта» запропоновано такі елементи кредитної політики: термін надання кредиту, стандарти кредитоспроможності, система створення резервів із сумнівних боргів, системи збору платежів, система знижок (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Запропоновані елементи кредитної політики ТОВ «Агро-Спарта»

№ з/п	Елементи	Характеристика
1	2	3
1	Термін надання кредиту	найчастіше в організації існує кілька типових договорів, які передбачають граничний термін оплати продукції
2	Стандарти кредитоспроможності	критерії, за якими постачальник визначає фінансову спроможність покупця і що впливають звідси можливі варіанти оплати
3	Система створення резервів із сумнівних боргів	передбачається, що, як би не була налагоджена система роботи з дебіторами, завжди існує ризик неотримання платежу, хоча б через форс-мажорні обставини; тому, виходячи з принципу обережності, необхідно заздалегідь створювати резерв на втрати в зв'язку з неспроможністю покупця
4	Системи збору платежів	сюди входять процедури взаємодії з покупцями у разі порушення умов оплати, сукупність показників, що свідчать про суттєвості порушень в оплаті, система покарання недобросовісних контрагентів тощо
5	Система знижок	Знижки клієнтам надаються у наступних випадках: здійснення передоплати або швидкої оплати за продукцію (використовується підприємством при дефіциті грошових коштів); купівлі великих обсягів продукції та інше. Проте,

Продовження табл. 3.4

1	2	3
		розмір знижок не повинен перевищувати величину вигоди від попередньої чи швидкої оплати. Відповідно до цього у процесі розробки кредитної політики підприємству доцільно розробити шкалу знижок згідно з термінами швидкої оплати і шкалу штрафів за прострочені платежі

Джерело: сформовано на основі [2]

Розробка систем знижок передбачає:

- виявлення та систематизацію факторів, які обумовлюють прискорення інкасації заборгованості клієнтів;
- визначення цілей та задач системи знижок, а також показників її ефективності;
- визначення видів або типів знижок, які будуть використовуватись;
- визначення суб'єктів, яким будуть надаватись знижки;
- обґрунтування розміру знижок та моделювання наслідків їх надання;
- документування рішення щодо розробки системи надання знижок.

При впровадженні системи знижок на ТОВ «Агро-Спарта» запропоновано проводити моніторинг результатів такої впровадження та розробляти систему заходів щодо підвищення ефективної системи знижок з урахуванням концепції збереження взаємовідносин з контрагентами.

Варто зазначити, що визначенні розміру знижки необхідно врахувати те, що швидке повернення грошей за реалізовану продукцію має принести відсотки за середній термін отримання цих платежів, які компенсують надання тієї чи іншої знижки [14].

Для визначення виду або типу знижок доцільно розрахувати максимально допустимий, мінімально можливий та вибрати раціональний розмір знижок, які будуть використовуватись при формуванні різних альтернативних варіантів розміру знижок на ТОВ «Агро-Спарта».

Формули розрахунку максимально допустимої та мінімально можливої величини знижки наведено на рис. 3.3.

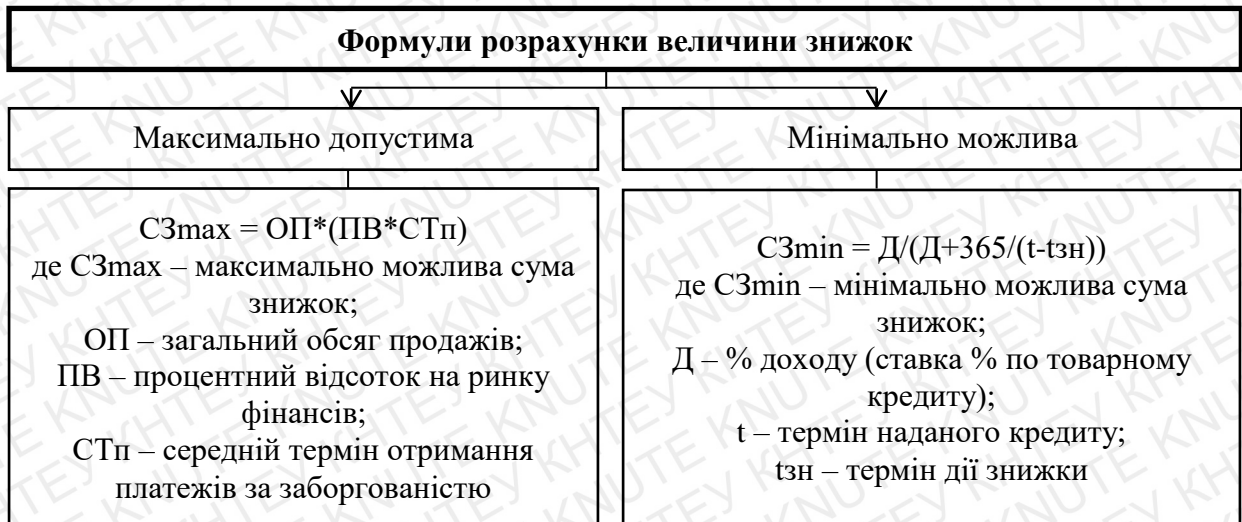

Рис. 3.3. Формули розрахунки величини знижок

Джерело: сформовано на основі [5; 22; 44]

Необхідно враховувати, що надання більшого розміру знижок може бути економічно не вигідним для підприємства. Але в деяких випадках, якщо клієнт є важливим для підприємства та існують ймовірності довготривалих господарських відносин, підприємству доцільно піти на втрати прибутку у короткостроковому періоді (якщо підприємство має такі економічні можливості) з метою утримання цінного покупця (розширення ринку збуту продукції) і отримання прибутку у майбутньому.

Надання знижок покупцям може бути вигідним як для покупців, так і для продавців. Продавці при цьому мають можливість скоротити обсяг дебіторської заборгованості та обсяг фінансування поточних потреб. Окрім витрат від інфляції, які можуть виникати через несвоєчасність розрахунків із покупцями, підприємства-продавці несуть витрати, які пов'язані з необхідністю обслуговування боргу, а також з упущеною вигодою можливого використання тимчасово вільних грошових коштів. Щодо вигоди покупців, то можна зазначити, що запропонована знижка стимулює дебітора у прискоренні погашення заборгованості та підтриманню стабільних відносин з підприємством-продавцем у майбутньому.

Одним із інструментів управлінського обліку є бюджетування. На нашу думку, доцільно розробити для ТОВ «Агро-Спарта» бюджет продажу (табл. 3.5), що, у свою чергу, вимагає розробки графіку очікуваних грошових надходжень, тобто погашення дебіторської заборгованості, що дозволить керівництву посилити функцію контролю за рівнем дебіторської заборгованості (табл. 3.6).

Таблиця 3.5

Бюджет продажу

Найменування	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.	Всього
Кількість товарів, од,	28 300	29100	31400	33500	122 300
Ціна одиниці, грн.	260	265,00	273,00	285,00	х
Обсяг реалізації, грн.	7 358 000	7 711 500	8 572 200	9 547 500	33 189 200

Таблиця 3.6

Графік очікуваних грошових надходжень

ТОВ «Агро-Спарта» на 2022 рік

Найменування	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.	Всього
Дебітори на 31.12.2021					1 365 000
Реалізація 1 кв.	1 103 700	2 060 240	2 133 820	2 060 240	7 358 000
Реалізація 2 кв.	1 156 725	2 159 220	2 236 335	2 159 220	7 711 500
Реалізація 3 кв.	1 285 830	2 400 216	2 485 938	2 400 216	8 572 200
Реалізація 4 кв.	1 432 125	2 673 300	2 768 775	2 673 300	9 547 500
Разом грошових надходжень	3 471 080	4 741 450	8 745 440	9 292 976	26 250 946
Дебітори на 31.12.2022					8 303 254

На ТОВ «Агро-Спарта» при впровадженні бюджетування необхідно забезпечити комплексність та систематичність розроблення бюджетів, зокрема бюджету продажу, що дозволить отримувати релевантну інформацію про грошові надходження на підприємства та погашення дебіторської заборгованості завдяки узгодженості бюджетних показників зі стратегією розвитку підприємства.

Висновки за розділом 3

1. У процесі управління дебіторською заборгованістю підприємство повинно реалізовувати кредитну політику так, щоб, при максимізації прибутку і рентабельності капіталу, підтримувати нормативний рівень дебіторської заборгованості, при цьому формувати стабільні взаємовідносини з клієнтами і мінімізувати ймовірність виникнення сумнівних та безнадійних боргів. Дотримання визначених етапів формування кредитної політики, системи знижок та використання факторингу дозволить зберегти стабільні відносини з контрагентами, уникнути або попередити неплатоспроможність та покращити діяльність підприємства.

2. Застосування запропонованої методики синтетичного та аналітичного обліку факторингових операцій як форми рефінансування дебіторської заборгованості дозволяє підвищити якість контролю за її величиною та строками погашення, забезпечує ефективність збору та відображення інформації як у внутрішній (управлінській), так і в фінансовій звітності, що, у свою чергу, дозволяє підтримувати необхідний рівень платоспроможності підприємства.

3. Дослідження теоретичних основ управління дебіторською заборгованістю дозволило сформулювати концептуальні засади управління дебіторською заборгованістю, що включає мету, завдання, об'єкт, суб'єкт, предмет, принципи, методи та напрями управління дебіторською заборгованістю. Для досконалення кредитної політики ТОВ «Агро-Спарта» запропоновано використовувати систему знижок, для чого наведено формули розрахунку максимально допустимої та мінімально можливої величини знижки. Розроблено форму Бюджету продажу та Графіку грошових находжень на ТОВ «Агро-Спарта» з метою впровадження бюджетування як ефективного інструменту управлінського обліку.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. З метою розкриття економічної сутності та класифікації дебіторської заборгованості проведено аналіз наукових та нормативно-правових джерел. Встановлено, що питання дебіторської заборгованості є актуальним у роботі більшості сучасних підприємств. У результаті проведеного дослідження з'ясовано, що серед науковців не існує єдиної думки щодо визначення поняття «дебіторська заборгованість». Це дозволило сформулювати власне визначення, що відображає економічну сутність дебіторської заборгованості як складової активів підприємства та вагомому фактору впливу на його фінансовий стан, до складу якого входять борги покупців, замовників підприємству за відвантажені товари, виготовлену продукцію, виконані роботи чи надані послуги, оплата яких ще не настала.

На підставі проведеного аналізу виявлено ряд підходів до класифікації дебіторської заборгованості. Визначено, що найбільш вживаним є поділ на види за такими ознаками, як вчасність та строк погашення, ступінь важливості дебіторів та інші.

2. Аналіз нормативно-правового регулювання та огляд спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості показав, що в Україні достатня база матеріалів нормативно-правового регулювання та спеціальної літератури щодо обліку дебіторської заборгованості. Підприємствам важливо тримати на контролі зміни у законодавстві з метою законності та ефективності своєї діяльності.

3. Для уточнення методичних підходів фінансового обліку дебіторської заборгованості розглянуто особливості діяльності ТОВ «Агро-Спарта». Встановлено, що фінансовий облік на ТОВ «Агро-Спарта» ведеться безперервно з дня його реєстрації. Процес фінансового обліку на ТОВ «Агро-Спарта» відповідає національним стандартам бухгалтерського обліку.

Це дозволяє отримувати необхідну інформацію як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам інформації, а також сприяє ефективній роботі підприємства. Дослідження стану ведення фінансового обліку та питань оподаткування операцій з дебіторською заборгованістю на ТОВ «Агро-Спарта» дозволило виявити, що є необхідною розробки методичних підходів до обліку та оподаткування методів рефінансування дебіторської заборгованості.

4. Дослідження особливостей податкового обліку операцій з дебіторською заборгованістю дозволили виявити, що для цілей оподаткування дебіторська заборгованість враховується при здійсненні розрахунку бази оподаткування податком на прибуток та впливає як на обсяг доходів підприємства, так і на обсяг витрат. У випадку виникнення безнадійної заборгованості, вона відноситься на витрати підприємства, в той час як безнадійна заборгованість, яка проте була погашена – відноситься на доходи у відповідному періоді. Дебіторська заборгованість за нарахованими доходами повною мірою відноситься на доходи, навіть якщо ТОВ «Агро-Спарта» ще не отримало відповідні кошти. Загалом податковий облік на досліджуваному підприємстві здійснюється на ефективному рівні та проводиться відповідно до норм вітчизняного законодавства.

5. Аналіз використання інструментів управлінського обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «Агро-Спарта» встановив, що з метою ведення управлінського обліку на ТОВ «Агро-Спарта» використовується програмне забезпечення 1С, що дозволяє формувати інформацію про операції із дебіторською заборгованістю, а саме: звіт про обсяг товарної дебіторської заборгованості на конкретну дату, довідку про інші види дебіторської заборгованості, довідку про безнадійну дебіторську заборгованість за розрахунками. Дослідження стану ведення управлінського обліку на ТОВ «Агро-Спарта» дозволило виявити такі питання, що потребують розробки, а саме:

- формування системи знижок як ключового елемента кредитної політики ТОВ «Агро-Спарта»;
- впровадження бюджетування як ефективного інструменту управлінського обліку.

6. Виявлено, що до проблем бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості відносять стан класифікації та обліку дебіторської заборгованості на рівні задоволення різних користувачів інформацією про її стан; зміст бухгалтерських записів, що визначаються в процесі визнання і оцінювання дебіторської заборгованості. Встановлено, що з метою регулювання розміру та оплати дебіторської заборгованості доцільно використовувати факторинг. За результатами дослідження переваг та недоліків застосування факторингу як форми рефінансування дебіторської заборгованості, податкових аспектів факторингових операцій та досліджень науковців щодо обліку таких операцій, розроблено методику відображення факторингових операцій для ТОВ «Агро-Спарта».

7. Виявлено, що потребує вдосконалення політики управління дебіторською заборгованістю, адже саме політика управління дебіторською заборгованістю, визначає ефективність роботи підприємства. Для комплексного дослідження підходів управління дебіторською заборгованістю сформульовано концептуальні засади управління дебіторською заборгованістю, що включає мету, завдання, об'єкт, суб'єкт, предмет, принципи, методи та напрями управління дебіторською заборгованістю. Для досконалення кредитної політики ТОВ «Агро-Спарта» запропоновано використовувати систему знижок, для чого наведено формули розрахунку максимально допустимої та мінімально можливої величини знижки. Розроблено форму Бюджету продажу та Графіку грошових находжень на ТОВ «Агро-Спарта» з метою впровадження бюджетування як ефективного інструменту управлінського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н. С. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості. Науково-технічний збірник. Харків, 2017. Вип. 77. С. 268 – 272
2. Атаманчук Ю. М. Особливості формування кредитної політики підприємства по відношенню до покупців. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 6. С. 54–59
3. Береза С. Л. Побудова облікової політики відображення грошових активів та дебіторської заборгованості. Вісник ЖДТУ. Житомир, 2007. №1(23). – С. 35–43
4. Бетге Йорг. Балансоведение. М. Бухгалтерський учет, 2011. 454 с.
5. Блакита Г. В. Актуальні питання управління дебіторською заборгованістю. Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. №3(69). С. 23-30
6. Бланк И. А. Стратеги и тактика управления финансами. К: МП ИТЕМ лтд, СП АДЕФ-Украина, 2016. 534 с.
7. Блащак Л. М. Шляхи до раціонального управління дебіторською заборгованістю. Науковий вісник «Львівської політехніки». 2009. № 1. С. 157-159
8. Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2009.-912 с.
9. Власюк Г. В. Проблеми класифікації та оцінки дебіторської заборгованості, шляхи їх вирішення. Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. 2011. № 6. С. 131–135
10. Внукова Н., Опешко Н. Ризики факторингу та способи їх страхування. Фінансовий ринок України. 2010. № 31 (77). С. 15-18
11. Волкова І. А. Фінансовий облік. К: Центр учбової літератури, 2018. 228 с.

12. Волосович С. Страхування ризиків факторингу. Вісник КНТЕУ. 2012. № 4 (84). С. 24-33
13. Воронко Р. М. Облік у зарубіжних країнах. Львів: Магнолія. 2012. 744 с.
14. Глушко А. Д. Управління дебіторською заборгованістю в системі забезпечення ефективної діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 7. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6464>
15. Ганусич, В. О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти [Текст] / В. О. Ганусич, І. В. Гурська // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка / редкол.: В.П. Мікловда (гол. ред.), В.І. Ярема , Н.Н. Пойда-Носик та інші. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. – Вип. 1(47). Том 1. – С. 441–445. – Бібліогр.: с. 445 (6 назв).
16. Гнатенко Є. П. Нормативно-правові засади обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з покупцями та замовниками. Молодий вчений. №10(37), 2017. С. 51–55
17. Господарський кодекс України: Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
18. Ефремов И. А., Игумнов Ю.С. Бухгалтерский учет в угольной промышленности. М.: Недра, 2017. 312 с.
19. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991р. №1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
20. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобовязань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
21. Каракой Т. С. Правове регулювання факторингу в Україні як специфічної фінансової послуги. Молодий учений. 2018. № 4 (56). С. 677-680

22. Кожевнікова О. Дебіторська заборгованість і кредитна політика компанії. Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/sdu/119.htm
23. Козлова Е. П., Парашутін М.В. Бухгалтерський облік. М: Фінанси: Статистика, 2018. 576 с.
24. Кондратов Н.П. Бухгалтерский учет. М: ИНФРА-М, 2017. 536 с.
25. Котляр М. Г. Відображення в обліку дебіторської заборгованості, її аналіз та аудит. Національна академія статистики, обліку та аудиту. 2018. С. 218–223
26. Кручак Л. Селекція програмного забезпечення для автоматизації обліку дебіторської заборгованості. Економіст. 2017. № 1. С. 18-22
27. Лівощко Т.В., Сезоненко Ю. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю промислового підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя, 2013. Вип. №4. С. 88 – 93
28. Лучков О. Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості. Актуальні проблеми економіки. 2019. № 1. С. 22–27
29. Макарович В.К. Особливості відображення факторингових операцій в фінансовому та податковому обліку. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2012. №3 (61). С. 122-126
30. Матицина Н. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. Бухгалтерський облік і аудит. 2016. №12. С. 38–42
31. Міщук Є. В., Сідорова І. І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2018. №2. С.54-57
32. Москалюк Г. О. Облік та контроль дебіторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». 2012. № 721. С. 173–178

33. Непочатова В.С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками. Молодий вчений. Київ, 2016. Вип. 3(30). С. 134–138
34. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
35. НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
36. НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>
37. НП(С)БО 15 «Дохід». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
38. Олійник С.О. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. Науковий огляд. 2018. №5(48). URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/1559/1638>
39. П'ятигорець Г.С., Ніколайчук В.К. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості. Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту, 2017. Вип. 13. С. 40-46. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpdnuzt_pet_2017_13_7
40. Палий В. Ф., Палий В.В. Финансовый учет. М: ФБК-ПРЕСС, 2017. 304 с.
41. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
43. Прокопенко Т. Ю. Правова база обліку та аналізу дебіторської заборгованості. Молодий вчений. № 10 (13), 2017. С. 141–143
44. Рудковська Ю.В. Наявність дебіторської заборгованості як фактор формування стабільних зв'язків з контрагентами. Ефективна економіка. 2013. №5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2052>

45. Свінарьова Г.Б., Побережець О.В., Чебан Н.В. Система контролю дебіторської заборгованості на торговельному підприємстві. Економіка: реалії часу. Одеса, 2014. Вип. 4(14). С. 94–98
46. Сколотій Л.О. Удосконалення організації бухгалтерського обліку та управління дебіторською заборгованістю підприємства. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”, 2018. № 3. С. 97-106
47. Ценклер Н. І. Вдосконалення класифікаційних ознак дебіторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольно-аналітичної функції обліку Н. І. Ценклер, П. Б. Кватирка. URL: <http://www.nbu.ua/portal/statti/9.htm>
48. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
49. Чорнобривець М.М. Управління дебіторською заборгованістю підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23. С. 241 – 247
50. Ямненко Г. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства. International Electronic Scientific Journal, 2017. Т. 3, № 2. С. 52–55

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Визначення дебіторської заборгованості в економічній літературі

№ з/п	Визначення дебіторської заборгованості	Автори
1	2	3
1	Сума заборгованості на користь підприємства за наданий ним комерційний кредит, споживчий кредит, а також за передоплату продукції, що купується.	Бланк І. А. [6, с. 66– 67].
2	Заборгованість, яка виникає в процесі взаємовідносин підприємства з економічними агентами і належить йому	Волкова І. А. [11, с. 64].
3	Заборгованість організацій, фірм, робітників і фізичних осіб за отриману ними продукцію	Кондратов Н. П. [24, с. 360]
4	Заборгованість партнерів за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги відповідно до двостороннього договору.	Бетге Йорг [4, с. 300]
5	Дебіторська (товарна) заборгованість – це заборгованість, яка виникає у фізичних і юридичних осіб перед третіми особами за отриману ними продукцію, виконані їм роботи або надані послуги.	Козлова Е.П., Парашутін М.В., Томашева Е. Е. [23, с. 86]
6	Включає борги перед підприємством за відвантажені, але не оплачені товари, виконанні роботи, надані послуги та за іншими операціями	Воронко Р. М. [13, с. 275]
7	Короткострокові вкладення оборотних засобів в розрахунки з фізичними й юридичними особами, які в більшій частині є малоліквідними активами.	Палій В. Ф., Палій В. В. [40, с. 223]
8	Кошти в розрахунках, що називаються дебіторською заборгованістю, представляють собою борги, що належать підприємству (об'єднанню) від юридичних (підприємств, організацій) або фізичних (працівників і службовців) осіб в результаті господарських взаємовідносин з ними.	Єфремов І. А., Ігумнов Ю. С.[18]

Додаток Б

Характеристика чинної нормативно-правової бази з теми дослідження

Таблиця Б.1

№ п/п	Назва нормативного документу	Питання, що розкривають окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості
1	2	3
1.	Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р.	Цей Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Зокрема, у фінансовій звітності міститься інформація щодо відображення в звітності дебіторської заборгованості
2.	П(С)БО 15 «Дохід» від 29.11.99р. № 290	Висвітлює умови визнання доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг; доходу від надання послуг
3.	П(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.99 р. № 31	В даному стандарті вказано, що до інших операційних витрат включається сума безнадійної дебіторської заборгованості та Відрахування до резерву сумнівних боргів, витрати на відрядження.
4.	П(С)БО 11 «Зобов'язання», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності
5.	П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»	Безумовні права вимоги і зобов'язання визнаються фінансовими активами і фінансовими зобов'язаннями, якщо за умовами контракту підприємство має право на отримання грошових коштів або бере на себе зобов'язання сплатити грошові кошти
6.	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. зі змінами та доповненнями	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів звітності підприємств. Зокрема, щодо визнання дебіторської заборгованості
7.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 „Дебіторська заборгованість” Наказ Міністерства фінансів України № 237 від 08.10.99	Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.

Продовження табл. Б.1

1	2	3
8.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку Наказ Міністерства фінансів України 24.05.1995 № 88	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, звітності тощо
9.	Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні 29.12.2017 № 148	Регулює порядок видачі готівки під звіт та її повернення
10.	Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон 13.03.98 № 59	Регулює порядок компенсації витрат на відрядження
11.	Постанова КМУ «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» від 2 лютого 2011 р. № 98	Регулюють порядок проведення в органах державної влади розрахунків з підзвітними особами. тобто із різними дебіторами за 37 рахунком
12.	Постанова КМУ «Про результати суцільної інвентаризації дебіторська та кредиторська заборгованості і заходи щодо її скорочення» від 29 квітня 1999 р. N 750.	Встановлено порядок інвентаризації дебіторської заборгованості

Додаток В

Огляд спеціальної літератури з теми дослідження

Таблиця В.1

№	Джерело, назва	Джерело, автор, видавництво, рік видання	Проблемні питання, що розкрито в статті та стосуються окремих аспектів теми роботи
1	2	3	4
1	Стратегія і тактика управління фінансами	І. А. Бланк. – К: МП ИТЕМ лтд, СП АДЕФ-Україна, 2016.	Розкрито теоретичні основи дебіторської заборгованості та її роль
2	Фінансовий облік	І. А. Волокова. – К: Центр учбової літератури, 2018.	Визначено поняття дебіторської заборгованості, розкрито особливості її обліку
3	Фінансовий та управлінський облік	С. Ф. Голов, В. І. Єфіменко. – К.: ТОВ Автоінтерсервіс, 2016.	Проаналізоване законодавче регулювання обліку розрахунків з різними дебіторами
4	Бухгалтерський облік	Е. П. Козлова, М. В. Парашутін. – М: Фінанси: Статистика, 2018.	Визначені аспекти обліку дебіторської заборгованості
5	Бухгалтерский учет	Н. П. Кондратов. – М: ИНФРА-М, 2017.	Розкрито сутність та порядок обліку розрахунків із різними дебіторами
6	Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність	Н. М. Ткаченко; МОН України. – 6-те вид., доп. і перероб. – К. : Алерта, 2017.	Проаналізовані законодавчі аспекти щодо визнання дебіторської заборгованості та складання проведення розрахунків з дебіторами
7	Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства	Г. Ямненко /International Electronic Scientific Journal. 2017. – Т. 3, № 2	У статті здійснено аналіз складових елементів механізму, управління дебіторською заборгованістю. Результатом функціонування механізму управління дебіторською заборгованістю є мінімізація дебіторської заборгованості
8	Недоліки обліку дебіторської заборгованості підприємств України та напрями їх усунення	О. Мальчевська. – 2017.	У статті розглянуто поширені недоліки обліку дебіторської заборгованості на підприємствах України та запропоновано напрями їх удосконалення
9	Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: Проблемні аспекти	Є. В. Міщук / Інвестиції: практика та досвід. –№ 2. –2018	У статті досліджено сутність дебіторської заборгованості. Визначено значення дебіторської заборгованості для фінансового стану підприємства.

Продовження табл. В. 1

1	2	3	4
10	Відображення в обліку дебіторської заборгованості, аналіз та аудит	М. Г. Котляр / Національна академія статистики, обліку та аудиту. – 2018	Запропонована методика управління дебіторською заборгованістю, що спроможна заздалегідь сигналізувати про напрямок змін у фінансовому стані підприємства, застерегти будь-який розмір дебіторської заборгованості від інфляції, а тому може бути використана на підприємствах різних форм власності
11	Нормативно-правові засади обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з покупцями та замовниками	Є. П. Гнатченко / «YoungScientist» 10. – № (37). –october,2017	У статті розглядаються питання нормативно-правового забезпечення обліку та аналізу організації розрахунків з покупцями і замовниками на вітчизняних підприємствах. Зазначені документи регламентовано за рівнями підпорядкування.
12	Аналітичне забезпечення управління заборгованістю підприємства	О. Б. Валович // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2017.	Обґрунтовано необхідність аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства, досліджено методику аналізу заборгованості з метою інформаційного забезпечення управління нею
13	Дебиторская задолженность. Методы возврата, которые работают	А. Дудин. – Питер, 2018.	Визначені окремі аспекти повернення дебіторської заборгованості
14	Втрата вартості дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами, Податковим кодексом України	Г. Клепар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018.	Охарактеризовані аспекти обліку вартості дебіторської заборгованості у порівнянні за міжнародними й національними стандартами
15	Фактори впливу на обсяг дебіторської заборгованості підприємства	С. Р. Мамедова // Управління розвитком. – 14(154). – 2017.	Проаналізовані основні фактори, що впливають на розмір дебіторської заборгованості, розглянуті шляхи оптимізації її обсягів
16	Визначення оптимального розміру дебіторської заборгованості	О. Лучков // Актуальні проблеми економіки. – 2019.	Визначені шляхи оптимізації обсягів дебіторської заборгованості, а також визначені ознаки, які вказують на надмірний її обсяг

Продовження табл. В.1

1	2	3	4
17	Безнадійна та сумнівна дебіторська заборгованість: визнання та списання	З. Омельницька // Баланс. – 2018.	Визначена небезпека від появи безнадійної дебіторської заборгованості, проаналізовані її облікові аспекти
18	Сутність договірних зобов'язань і їхнє відображення в обліку	Т. І.Тесленко // Науковий вісник Національної академії державної податкової служби України. – 2017.	Аспекти обліку з дебіторами розглянуті у контексті договірних зобов'язань
19	Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства	М. П. Хохлов / Економіка та суспільство. – 2017.	Розглянуто етапи та основні моделі управління кредиторською та дебіторською заборгованістю. Окреслено основні переваги та недоліки заборгованостей для підприємства
20	Правова база обліку та аналізу дебіторської заборгованості	Т. Ю. Прокопенко. – «Young Scientist». –№ 10 (13). – october, 2017	У статті досліджена правова база обліку та аналізу дебіторської заборгованості. Представлено п'ятьрівніврегламентаціїнормативнихдокументівщодооблікудебіторськоїзаборгованості. Розглянуто міжнародні стандарти фінансово звітності щодо порядку визнання, оцінки та класифікації дебіторської заборгованості

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«АГРО-СПАРТА»
код ЄДРПОУ 41680429

м. Київ

«18» грудня 2020 р.

НАКАЗ № 19

«Про облікову політику підприємства»

На виконання вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також з метою дотримання Підприємством єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності, –

НАКАЗУЮ:

1. ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

1.1. Здійснити організацію ведення бухгалтерського обліку ТОВ «АГРО-СПАРТА» Головному бухгалтеру, за відсутності посади головного бухгалтера покласти дані зобов'язання на директора.

2. ФОРМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ

2.1. Покласти на Головного бухгалтера обов'язки з ведення бухгалтерського, податкового обліку, складання фінансової, податкової та статистичної звітності Підприємства.

2.2. Головному бухгалтеру доручити наступне:

- ✓ забезпечити на Підприємстві дотримання основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності: обачності повноти висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат, переваловання сутності над формою, пріоритету фактичної собівартості, єдиного грошового вимірника та періодичності;
- ✓ забезпечити на Підприємстві дотримання установлених єдиних методологічних засад ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та надання її в установлені терміни;
- ✓ здійснювати контроль за обігом первинних документів на підприємстві, що фіксують у собі інформацію про усі події на Підприємстві, які пов'язані з його фінансово-господарською діяльністю;
- ✓ здійснювати контроль за своєчасною реєстрацією, накопиченням, узагальненням та зберіганням інформації на рахунках та реєстрах бухгалтерського обліку;
- ✓ забезпечити виконання встановлених діючим законодавством та цим Наказом правил документообігу.

2.3. Під час відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій і подій застосовувати норми відповідних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України (далі – П(С)БО).

2.4. За відсутності необхідних норм у вітчизняних П(С)БО застосовувати аналогічні норми системи міжнародних стандартів фінансової звітності МСБО-МСФЗ (IFRS) керуючись тим, що національні стандарти не можуть суперечити міжнародним.

2.5. Податковий облік на Підприємстві здійснювати відповідно до вимог Податкового кодексу України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (далі – ПКУ).

3. ДОКУМЕНТООБІГ

3.1. З метою відображення інформації про надходження на Підприємстві грошових коштів, основних засобів, товарних та інших матеріальних цінностей і нематеріальних активів, їх руху у межах Підприємства та про їх вибуття, застосовувати первинні документи, форма та порядок складання яких встановлюються вимогами чинного законодавства України.

3.2. Якщо форма облікових реєстрів та первинних документів, що передбачені обліковою програмою, якою користується Підприємство для здійснення бухгалтерського обліку, або їх фактичний перелік, не забезпечують підтримання системи обліку та внутрішнього контролю за рухом активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства на якісному та ефективному рівні – Головний бухгалтер розробляє та передає на затвердження власні форми облікових документів та реєстрів.

3.3. Самостійно розроблені первинні та зведені облікові документи повинні мати наступні обов'язкові реквізити:

- ✓ назву документа (форми);
- ✓ дату і місце його складання;
- ✓ назву підприємства від імені якого складено документ;
- ✓ зміст та обсяги господарської операції;
- ✓ одиницю виміру господарської операції;
- ✓ посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції, правильність її оформлення;

✓ особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу яка брала участь у здійсненні господарської операції.

3.4. Співробітники усіх відділів Підприємства повинні виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку складання первинних документів, повноти їх заповнення, строків їх подання для обліку, виконання затверджених Правил і графіків документообігу (Додаток 1). Невиконання вимог про своєчасне надання первинних документів до бухгалтерії та невиконання Графіку документообігу вважати грубим порушенням трудової дисципліни.

3.5. Покласти персональну дисциплінарну відповідальність на осіб, що складають, виписують, отримують згідно своїх службових обов'язків первинні документи за недостовірність наведеної у них інформації, за невідповідність оформлених документів вимогам чинного законодавства України, або за несвоєчасне подання до бухгалтерії наявних документів щодо здійснених господарських операцій. Вважати такі випадки грубим порушенням трудової дисципліни.

3.6. Для забезпечення можливості використання даних бухгалтерського обліку для потреб управлінського обліку та внутрішньогосподарських, планово-економічних і аналітичних розрахунків оцінки фінансового стану Підприємства підвищення ефективності організаційно-технічних заходів, спрямованих на розвиток та вдосконалення підприємства, Головний бухгалтер (або директор) своїм письмовим розпорядженням, за необхідності та за погодженням з керівництвом Підприємства:

✓ затверджує додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку до тої, що передбачена в цьому наказі;

✓ змінює передбачену цим наказом, або встановлює власну систему субрахунків і реєстрів синтетичного та аналітичного обліку.

3.7. Для узагальнення інформації та складання фінансової звітності головну книгу не використовувати, а застосовувати оборотно-сальдову відомість за відповідний період у формі, що передбачена обліковою програмою.

3.8. Бухгалтерам підприємства робити відмітку на первинних документах про те, що вони оброблені, тобто зареєстровані в обліковій програмі та інформація з них перенесена до реєстрів бухгалтерського обліку.

3.9. Головному бухгалтеру, щомісяця роздруковувати на паперових носіях усі необхідні та передбачені специфікою діяльності ТОВ «АГРО-СПАРТА» облікові реєстри, їх підписувати, зшивати в окремі папки та зберігати протягом строків, встановлених діючим законодавством України.

3.10. Після відображення в обліку Підприємства всіх господарських операцій звітного періоду, Головний бухгалтер, повинен сформувати оборотно-сальдову відомість за звітний період та роздрукувати її на паперовому носії, підписати і забезпечити збереження в установленому порядку.

4. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ

4.1. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності проводити інвентаризацію активів зобов'язань, власного капіталу ТОВ «АГРО-СПАРТА» відповідно до вимог діючого законодавства України, зокрема Інструкції про інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів товарно-матеріальних цінностей грошових коштів і документів та

розрахунків», затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 р. № 69 (зі змінами та доповненнями).

4.2. Встановити наступні строки проведення інвентаризації:

- ✓ для товарів – раз на квартал на останній день кварталу або на дату зміни матеріально-відповідальної особи;
- ✓ для грошових коштів – раз на рік: на 31 грудня поточного року;
- ✓ для основних засобів та нематеріальних активів – раз на рік, станом на 31 грудня поточного року, або на дату зміни матеріально-відповідальної особи;
- ✓ для розрахунків із постачальниками послуг і матеріальних цінностей та покупцями – раз на місяць (на останній день місяця) за необхідності та раз на рік станом на 31 грудня поточного року;
- ✓ для розрахунків із бюджетом та позабюджетним платежам раз на рік, станом на 31 грудня звітного року.

4.3. Для здійснення інвентаризації та прийняття рішення за результатами її проведення, створити постійно діючу інвентаризаційну комісію. Голову інвентаризаційної комісії та її членів призначити окремим наказом директора ТОВ «АГРО-СПАРТА».

5. ПОВ'ЯЗАНІ СТОРОНИ

5.1. Пов'язаними сторонами (пов'язаними особами) вважати юридичних осіб, які здійснюють контроль над Підприємством або контролюються підприємством, фізичних осіб та членів їх сімей, які здійснюють контроль над Підприємством, а також посадових осіб Підприємства.

5.2. Для визначення вартості активів та зобов'язань за операціями, які розглядаються як операції з пов'язаними сторонами (з пов'язаними особами) застосовувати метод порівнянової неконтрольованої ціни (звичайної ціни) у відповідності до вимог ПКУ.

6. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА

6.1. Облікова політика, викладена в цьому наказі, є єдиною для ТОВ «АГРО-СПАРТА».

6.2. Під час ведення бухгалтерського обліку своєї фінансово-господарської діяльності та складанні фінансової звітності Підприємство:

- ✓ застосовує методи оцінки, які виключають заниження суми зобов'язань та витрат завищення суми активів і доходів;
- ✓ у своїй фінансовій звітності розкриває всю необхідну інформацію про фактичні потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення користувачів. Склад та характеристика фінансової звітності Підприємства повинні відповідати вимогам П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- ✓ обліковує усі свої операції лише відповідно до їх економічної сутності, а не лише виходячи з їх юридичної форми;
- ✓ здійснює оцінку усіх господарських операцій та їх узагальнення у фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці – українській гривні, прийнятій для використання на підставі відповідних законодавчих актів України;
- ✓ постійно (із року в рік) дотримується обраної облікової політики. Будь-яка зміна в обліковій політиці повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності Підприємства; Дозволяється змінювати облікову політику Підприємства лише у випадках, якщо:
 - ✓ змінюються вимоги національних стандартів бухгалтерського обліку та інших нормативних документів Міністерства фінансів України щодо бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
 - ✓ змінюються положення статутних документів Підприємства у зв'язку із зміною видів діяльності;
 - ✓ якщо зміни забезпечать більш правильне, достовірне та повне відображення господарських операцій в фінансовій звітності Підприємства.

6.3. Встановити межу суттєвості для:

- ✓ окремих об'єктів обліку, що належать до активів, зобов'язань та власного капіталу підприємства – 5% підсумку всіх активів зобов'язань і власного капіталу відповідно;
- ✓ окремих видів доходів і витрат – 2% чистого прибутку (збитку) підприємства;
- ✓ проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів основних засобів відхилення залишкової вартості від їх справедливої вартості у розмірі 10% такого відхилення.

✓ визначення подібних активів – різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10 %;

✓ статей фінансової звітності – 500 грн.

6.4. Терміни подання податкової, статистичної, фінансової та іншої звітності встановлюються згідно вимог діючого законодавства України.

7. ОСНОВНІ ЗАСОБИ

7.1. Визнавати основним засобом закінчений пристрій з усіма пристосуваннями приладдям до нього або окремий конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самотійних функцій.

Для визнання активів основними засобами, вони повинні відповідати наступним вимогам:

✓ очікуваний строк їх корисного використання становить понад один рік;

✓ первісна вартість повинна бути понад 20 000,00 (двадцять тисяч) грн. без ПДВ.

7.2. Термін корисного використання (експлуатації) об'єкту основних засобів встановлюється під час його введення в експлуатацію, керуючись вимогами ПКУ.

7.3. Під час нарахування амортизації основних засобів встановлюються наступні методи нарахування амортизації:

✓ для об'єктів основних засобів – прямолінійний;

✓ для малоцінних необоротних матеріальних активів та бібліотечних фондів – у розмірі 100 % вартості таких об'єктів у першому місяці їх використання;

✓ для інших необоротних матеріальних активів – прямолінійний метод.

7.4. У разі зміни очікуваних економічних вигод від використання об'єктів основних засобів, строк їх корисного використання та метод і норми нарахування амортизації переглядаються та затверджуються Директором ТОВ «АГРО-СПАРТА», за письмовим поданням Головного бухгалтера розрахунків та обґрунтування, з внесенням змін. Зміни починають застосовуватися в наступному місяці, що наступає за місяцем, якому були затверджені відповідні зміни.

7.5. Для цілей бухгалтерського та податкового обліку та з метою складання фінансової та податкової звітності амортизацію кожного окремого об'єкта основних засобів здійснювати безперервно, щомісяця протягом строку його корисного використання. На період реконструкції модернізації термін, протягом якого будуть тривати перелічені події.

7.6. Витрати Підприємства, які пов'язані з модернізацією, дообладнанням, реконструкцією, добудовою основних засобів, обліковуються на відповідному субрахунку рахунку 15 «Капітальні інвестиції» із подальшим їх віднесенням на збільшення первісної вартості таких основних засобів.

7.7. Первісною вартістю об'єктів, які переведено до складу основних засобів із оборотних активів (власного виробництва готової продукції) вважати собівартість, яка визначається у відповідності з вимогами П(С)БО 16 «Витрати».

8. НЕЗАВЕРШЕНІ КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ

8.1. Будь-які витрати на будівництво об'єктів капітального будівництва для власних потреб Підприємства (не для реалізації), що здійснюються як господарським, так і підрядним способом, обліковуються в бухгалтерському обліку Підприємства як капітальні інвестиції із застосуванням для цих цілей відповідного субрахунку 151 «Капітальне будівництво».

9. МАЛОЦІННІ НЕОБОРОТНІ МАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ

9.1. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, очікуваний термін корисного використання яких перевищує один рік, але які відрізняються від основних засобів своїми ознаками на підставі класифікації активів, зазначеної в П(С)БО 7 «Основні засоби» та первісна вартість яких менша або дорівнює 20 000,00 (двадцять тисяч) грн. без ПДВ.

9.2. Дозволяється будь-які малоцінні необоротні матеріальні активи вартість яких не перевищує 500 (п'ятсот) грн. без ПДВ, списувати з балансу у першому місяці їх використання.

10. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ

10.1. Встановити строк корисного використання нематеріальних активів на підставі вимог ПКУ.

10.2. Нарухування амортизації нематеріальних активів в бухгалтерському та податковому обліку здійснювати із застосуванням прямолінійного методу.

11. ДОВГОСТРОКОВІ ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

11.1. Визнавати довгостроковою фінансовою інвестицією вкладення будь-яких активів Підприємства у цінні папери інших підприємств, статутний капітал інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, тощо.

11.2. Довгострокові фінансові інвестиції зараховуються на Баланс Підприємства за собівартістю, яка складається з ціни їх придбання, комісійних винагород, мита, податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших витрат, пов'язаних з їх придбанням.

11.3. Усі довгострокові фінансові інвестиції (крім інвестицій, що утримуються Підприємством до їх погашення, або обліковуються за методом участі в капіталі) на дату фінансової звітності відображаються за їх справедливою вартістю. Суму збільшення або зменшення балансової вартості таких фінансових інвестицій відображати у складі інших фінансових доходів або у складі інших фінансових витрат.

11.4. Списання з балансу Підприємства будь-яких фінансових інвестицій в зв'язку з їх продажем, обміном на інші активи даруванням визнавати іншими витратами підприємства. Таке списання визнається витратами в тому періоді, в якому визнається дохід від такого списання.

12. ВІДСТРОЧЕНІ ПОДАТКОВІ АКТИВИ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

12.1. Бухгалтерський облік витрат доходів активів і зобов'язань з податку на прибуток та розкриття зазначеної інформації у фінансовій звітності Підприємства здійснюється згідно вимог П(С)БО 17 «Податок на прибуток».

12.2. У проміжній фінансовій звітності (квартальній) відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання наводяться у балансі в сумі зазначених активів і зобов'язань, що визначені на 31 грудня попереднього року без їх обчислення на дату проміжної фінансової звітності.

12.3. У статті «Податок на прибуток від звичайної діяльності» проміжного Звіту про фінансові результати наводиться сума поточного податку на прибуток, а на дату річного балансу в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності здійснюється відповідне коригування (збільшення зменшення) суми витрат з податку на прибуток з урахуванням змін відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань за звітний рік.

12.4. Відстрочений податковий актив та відстрочене податкове зобов'язання розраховуються за ставками оподаткування, що діяли протягом періоду, у якому будуть здійснюватися реалізація або використання активу та погашення зобов'язання.

13. ОСНОВНИЙ ВИД ДІЯЛЬНОСТІ

13.1. Визначити, що основними видами діяльності Підприємства у відповідності до Статуту:

- ✓ Оптова торгівля фруктами й овочами.

14. ТОВАРИ

14.1. Облік товарів та формування їх первісної вартості здійснювати згідно вимог П(С)БО 9 «Запаси».

14.2. Для здійснення обліку активів, придбаних для подальшої їх реалізації, застосовувати рахунок 281 «Товари». У разі, якщо предметом продажу є необоротний актив – застосовувати рахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу».

14.3. Для обліку вибуття товарів (реалізація, списання) використовувати метод ФІФО.

15. ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

15.1. З метою оцінки якості та визначення чистої реалізаційної вартості дебіторської заборгованості за продану готову продукцію, покупні товари та надані роботи і послуги, обліковувати дебіторську заборгованість в розрізі наступних показників:

- ✓ Дата виникнення;
- ✓ Номер документу;
- ✓ Дата документа;
- ✓ Назва дебітора і сума заборгованості за реалізаційною вартістю.

15.2. Величину резерву сумнівних боргів визначати виходячи з платоспроможності окремих дебіторів. Для цього, на поточну дебіторську заборгованість резерв сумнівних боргів не нараховувати, а в разі її визнання безнадійною – списувати з балансу з відображенням у складі поточних операційних витрат (рахунок 944 «Сумнівні та безнадійні борги»).

15.3. В разі отримання інформації про неплатоспроможність боржника нараховувати суму резерву сумнівних боргів (кредит рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів») на суму заборгованості такого дебітора з відображенням у складі поточних операційних витрат (дебет рахунку 944 «Сумнівні та

безнадійні борги»). Після визнання такої заборгованості безнадійною – списувати з балансу суму дебіторської заборгованості за рахунок суми нарахованого резерву.

15.4. Суму списаної дебіторської заборгованості обліковувати на забалансовому субрахунку 071 «Списана дебіторська заборгованість» протягом 3-ох (трьох) років з дати списання для аналізу можливості її стягнення.

15.5. В разі погашення заборгованості таким боржником, одночасно і з списанням такої заборгованості, зменшувати величину резерву сумнівних боргів (дебет рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів») на суму поверненої заборгованості у кореспонденції з рахунком обліку інших операційних доходів (кредит субрахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів»).

16. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

16.1. Під час здійснення розрахунків виплат працівникам:

- ✓ проводити індексацію доходів у відповідності до вимог чинного законодавства;
- ✓ розрахунок суми виплати за час щорічної відпустки, додаткової відпустки в зв'язку із навчанням, додаткової відпустки працівникам, які мають дітей, проводити виходячи з середньої заробітної плати.

16.2. Виплати компенсації за невикористану відпустку проводити тільки у разі звільнення працівника одночасно з проведенням розрахунку при звільненні, зазначені виплати індексації не підлягають.

16.3. Виплату заробітної плати працівникам здійснювати не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів та не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата. У разі коли день виплати заробітної плати збігається з вихідним святковим або неробочим днем заробітну плату виплачувати напередодні. Заробітна плата за першу половину місяця виплачується за фактично відпрацьований час з розрахунку посадового окладу працівника.

17. ДОХОДИ

17.1. Доходи від продажу товарів та надання послуг (виконання робіт) визнавати та нараховувати в бухгалтерському обліку лише за наявності всіх наведених нижче умов:

- ✓ покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив) або правом власності на результат наданих послуг (виконаних робіт);
- ✓ підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами) або надання робіт (послуг) завершено і ступінь завершеності можливо достовірно оцінити;

✓ сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена. Підставою для визнання може бути виставлений рахунок та відповідним чином оформлений акт передачі-приймання наданих послуг (виконаних робіт).

17.2. Датою визнання доходу від реалізації вважати дату:

- ✓ для товарів – дату передачі його покупцю на підставі видаткової накладної;
- ✓ для робіт (послуг) – дату оформлення акту приймання-передачі результатів робіт(послуг).

17.3. Доходи, пов'язані з наданням інших послуг (виконанням робіт) визнавати в бухгалтерському обліку, виходячи із ступеня завершеності операції на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат:

- ✓ сума доходу (виручка) може бути достовірно визначена;
- ✓ можливість достовірної оцінки ступеню завершеності наданих послуг (виконаних робіт) на дату балансу;

✓ можливість достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг (виконання робіт) та необхідних для їх завершення. Датою визнання доходу від реалізації вважати дату відповідним чином оформленого Акту приймання-передачі наданих послуг (виконаних робіт).

17.4. Доходи, що виникають в результаті використання активів підприємства іншими сторонами визнавати, якщо існує вірогідність їх надходження та дохід може бути достовірно оцінено, а саме:

- ✓ дохід у вигляді процентів – у періоді, до якого вони відносяться;
- ✓ дохід у вигляді дивідендів – в період прийняття рішення про їх виплату.

17.5. Для узагальнення інформації про доходи Підприємства від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності, а також від надзвичайних подій та з метою здійснення ефективного аналізу

діяльності Підприємства, в бухгалтерському обліку відображати усі доходи підприємства наступним чином:

- ✓ доходи від операційної діяльності, які включають в себе: дохід від реалізації готової продукції, дохід від реалізації товарів та дохід від реалізації робіт і послуг, відображати на відповідних субрахунках за кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації»;

- ✓ інші операційні доходи, які включають в себе: дохід від реалізації інших оборотних активів; дохід від надання в користування об'єктів за договорами операційної оренди; одержані штрафи, пені, неустойки; дохід від операційної курсової різниці; дохід від списання кредиторської заборгованості; дохід від реалізації іноземної валюти; інші операційні доходи відображати за кредитом рахунку 71 «Інші операційні доходи»;

- ✓ доходи від інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі, які включають в себе: доходи від інвестицій в асоційовані підприємства; доходи від спільної діяльності; доходи від інвестицій в дочірні підприємства відображати за кредитом відповідних субрахунків до рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі»;

- ✓ інші фінансові доходи, які включають в себе: дивіденди одержані Підприємством, відсотки одержані відображаються за кредитом відповідних субрахунків до рахунку 73 «Інші фінансові доходи»;

- ✓ інші доходи від звичайної діяльності, які включають в себе: дохід від безоплатно одержаних активів, дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від не операційних курсових різниць, інші доходи відображаються за кредитом відповідних субрахунків до рахунку 74 «Інші доходи».

18. ВИТРАТИ

18.1. Витрати звітного періоду визнавати та нараховувати в бухгалтерському обліку одночасно з визнанням доходів, для отримання яких вони були понесені.

18.2. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображати у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені.

18.3. Списання з балансу Підприємства будь-якої одиниці товарів (включаючи придбані за грошові кошти чи в обмін на інші активи) в зв'язку з їх продажем, обміном на інші активи, іншим юридичним та фізичним особам, відображати в обліку Підприємства по дебету рахунку 902 «Собівартість реалізованих товарів» в кореспонденції з кредитом рахунку 281 «Товари» за даними аналітичного обліку по кожній конкретній одиниці товару.

18.4. Списання з балансу Підприємства будь-якої одиниці товарів в зв'язку з безоплатною передачею (в т.ч. з даруванням) на баланс іншим юридичним та фізичним особам відображати в обліку Підприємства по дебету субрахунку по рахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» в кореспонденції з кредитом субрахунку 281 «Товари».

18.5. Витрати Підприємства, які пов'язані з операційною діяльністю, але не включаються до собівартості продукції, поділяти на три групи:

- ✓ адміністративні витрати – загальногосподарські витрати, що спрямовані на обслуговування та управління підприємством в цілому. До цих витрат Підприємство відносить витрати, які передбачені вимогами П(С)БО 16 «Витрати»;

- ✓ витрати на збут – витрати, що пов'язані з реалізацією (збутом) продукції Підприємства. До цих витрат Підприємство відносить витрати, перелік яких наведено в П(С)БО 16 «Витрати»;

- ✓ інші операційні витрати – витрати операційної діяльності, що за своїм змістом не увійшли до адміністративних витрат та витрат на збут передбачені П(С)БО 16 «Витрати».

18.6. Витрати Підприємства, що пов'язані з користуванням запозиченими фінансовими коштами обліковувати як фінансові витрати Підприємства і визнавати їх у тому періоді, в якому вони були нараховані чи сплачені. До таких витрат належать:

- ✓ витрати, пов'язані з нарахуванням та сплатою відсотків процентів тощо за користування кредитами банків;

- ✓ витрати, пов'язані з випуском, обігом та утриманням власних боргових цінних паперів;

- ✓ витрати, пов'язані зі сплатою відсотків по фінансовому лізингу.

З метою обліку наведених витрат застосовувати рахунок 95 «Фінансові витрати».

18.7. Витрати Підприємства, що пов'язані з втратами від зменшення вартості інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі обліковувати на рахунку 96 «Втрати від участі в капіталі».

18.8. Не визнаються витратами і не включаються до звіту про фінансові результати:

- ✓ платежі за договорами комісії агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;
- ✓ попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг;
- ✓ погашення одержаних позик;
- ✓ інші зменшення активів або збільшення зобов'язань, що не відповідають визначенню витрат звітного періоду;
- ✓ витрати, які відображаються зменшенням власного капіталу, відповідно до інших П(С)БО.

19. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

19.1. Визначення прибутків (збитків) Підприємства за звітний період та розкриття інформації про їх склад, здійснювати відповідно до вимог П(С)БО.

19.2. В разі несвочасного отримання первинних документів, яке виключає можливість оформлення господарської операції у періоді її проведення (надходження після граничного терміну надання річної звітності), не відображення такої інформації у річній звітності попереднього звітного періоду вважати помилкою. виправлення такої помилки проводити шляхом коригування сальдо нерозподіленого прибутку згідно вимог П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», якщо ця помилка впливає на величину сальдо нерозподіленого прибутку. У разі необхідності складати повторно фінансові звіти та подавати уточнюючі Декларації податкової звітності.

19.3. В разі відсутності сальдо нерозподіленого прибутку зазначені документи оформляти в бухгалтерському обліку разом з документами періоду, в якому вони надійшли.

19.4. Після виправлення помилок, у примітках до фінансових звітів надавати інформацію про виправлення помилок, зміст та суму таких помилок, а також статті звітності, на які впливають дані помилки.

19.5. При перерахуванні доходів, витрат і грошових коштів, виражених в іноземній валюті, середньозважений валютний курс не застосовувати.

20. СПЕЦИФІЧНІ ОПЕРАЦІЇ

20.1. Коливання цін в межах 20% вартості реалізації вважати звичайною ціною.

20.2. Якщо ціни відрізняються більш ніж на 20% вартості, для забезпечення виконання вимог законодавства України по відображенню в податковому обліку доходів (витрат), нарахування податків з операцій, по яких виникає необхідність обчислення звичайних цін за окремим наказом утворюється комісія для визначення рівня звичайних цін.

20.3. Забалансові рахунки вести відповідно до вимог «Плану рахунків бухгалтерського обліку» та «Інструкції про його застосування» затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №221.

20.4. Усі інші питання, що не увійшли до цього Наказу регулюються чинним законодавством України та Положеннями (Стандартами) бухгалтерського обліку.

20.5. Даний наказ довести до відома посадових осіб ТОВ «АГРО-СПАРТА», що задіяні у веденні бухгалтерського та податкового обліку, складанні фінансової, статистичної, податкової та інших видів звітності.

20.6. Цей Наказ набирає чинності з дати його підписання.

20.7. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор

А. М. Якимлюк

Додаток Д

Оцінка фінансового стану ТОВ «Агро-Спарта» за 2017-2020 рр.

№	Показники, тис. грн.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2017 р., %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Власний капітал	1	1	1	1	1
2.	Валюта балансу	2363,9	18765,6	23804,8	32526,8	13,76
3.	Залучені кошти	2343,5	18033,5	22286,3	29657,3	12,66
4.	Довгостроковий позиковий капітал			42,1	59,6	-
5.	Короткостроковий позиковий капітал	2343,5	18033,5	22244,2	29597,7	12,63
6.	Оборотні активи	2351,5	18726,6	23770,9	32477,5	13,81
7.	Чистий оборотний капітал(6-5)	8	693,1	1526,7	2879,8	359,98
8.	Дохід(виручка) від реалізації продукції	3515,1	57059,6	70242,7	94104,1	26,77
9.	Дебіторська заборгованість	1471,3	9433,1	7824,2	8345,5	5,67
10.	Основні засоби	12,4	39	33,9	49,3	3,98
11.	Чистий прибуток	20,4	710,7	708,2	1348,5	66,1
12.	Собівартість продукції	3001,9	45392,3	56397,2	75073	25,01
<i>Показники фінансової стійкості</i>						
1.	Коефіцієнт фінансової незалежності (1/2)	0,00042	0,00005	0,00004	0,00003	-
2.	Коефіцієнт фінансування (1/3)	0,00086	0,000115	0,00004	0,00003	-
3.	Коефіцієнт фінансового лівереджу (4/1)	-	-	42,1	59,6	-
4.	Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом (1/6)	0,00043	0,00005	0,00004	0,00003	-
5.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (7/1)	8	693,1	1526,7	2879,8	-
<i>Показники ділової активності</i>						
1.	Коефіцієнт оборотності активів (8/2)	1,49	3,04	2,95	2,89	-
2.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (8/9)	2,39	6,05	8,98	11,28	-

Продовження дод. Д.

1	2	3	4	5	6	7
3.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (8/3)	1,5	3,16	3,15	3,17	-
4.	Коефіцієнт оборотності основних засобів (8/10)	283,5	1463,07	2072,06	1908,81	-
5.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу (8/1)	3515,1	57059,6	70242,7	94104,1	-
<i>Показники прибутковості</i>						
1.	Коефіцієнт рентабельності активів (11/2)	0,00863	0,03788	0,02975	0,04146	-
2.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (11/1)	20,4	710,7	708,2	1348,5	-
3.	Коефіцієнт рентабельності продажу (11/8)	0,0058	0,0125	0,01008	0,01433	-
4.	Коефіцієнт рентабельності продукції (8/12)	1,17	1,26	1,25	1,25	-

Джерело: побудовано автором на основі балансів підприємства та звітів про фінансові результати ТОВ «Агро-Спарта»

Додаток Е

Типова кореспонденція з обліку операцій з дебіторською заборгованістю

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
Варіант 1. Перша подія — відвантаження продукції			
1	Відвантажено продукцію покупцеві	361	701
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	701	641/ПДВ
3	Списано собівартість реалізованої продукції	901	26
4	Надійшли грошові кошти в оплату відвантаженої продукції	311	361
Варіант 2. Перша подія — отримання передоплати			
1	Надійшла передоплата за готову продукцію	311	681
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	643/ПДВ	641/ПДВ
3	Відвантажено продукцію покупцеві	361	701
4	Списано раніше відображену суму податкових зобов'язань з ПДВ	701	643/ПДВ
5	Здійснено залік заборгованостей	681	361
6	Списано собівартість реалізованої продукції	901	26

Додаток Ж
Таблиця Ж.1

Звіт про обсяги товарної дебіторської заборгованості

Організація Документ розрахунків	Сума документа	Запланована дата оплати	Прострочено (днів)	Залишок боргу	Прострочено		
					Не більше 14 днів	Не більше 20 днів	Не більше 30 днів
ТОВ "АГРО-СПАРТА"				1 658 558,89			
Ашан Україна Гіпермаркет				966 938,94			
Договір поставки №П 6737 від 01.01.2018				966 938,94			
Реалізація товарів 00000000297 від 31.05.2021 13:00:00	303 702,00	15.06.2021	2	92 628,48	92 628,48		
Реалізація товарів 00000000298 від 01.06.2021 12:00:00	170 095,98	16.06.2021	1	170 095,98	170 095,98		
Реалізація товарів 00000000300 від 02.06.2021 12:00:01	190 644,00	17.06.2021		190 644,00			
Реалізація товарів 00000000301 від 02.06.2021 12:38:35	4 410,00	17.06.2021		4 410,00			
Реалізація товарів 00000000304 від 03.06.2021 12:00:02	205 308,12	18.06.2021		205 308,12			
Реалізація товарів 00000000307 від 04.06.2021 12:00:02	303 852,36	19.06.2021		303 852,36			
ВСЬОГО	1 178 012,46			966 938,94	262 724,46		
Legion -2015 ТОВ				523 074,96			
Договір поставки №М-11 від 22.11.2017				523 074,96			
Реалізація товарів 00000000291 від 28.05.2021 12:00:00	127 816,50	12.06.2021	5	54 968,17	54 968,17		
Реалізація товарів 00000000296 від 31.05.2021 12:00:03	144 583,62	15.06.2021	2	144 583,62	144 583,62		
Реалізація товарів 00000000299 від 02.06.2021 11:00:00	99 153,90	17.06.2021		99 153,90			
Реалізація товарів 00000000302 від 03.06.2021 12:00:00	67 192,12	18.06.2021		67 077,38			
Реалізація товарів 00000000306 від 04.06.2021 12:00:01	157 476,38	19.06.2021		157 291,89			
ВСЬОГО	596 222,52			523 074,96	199 551,79		
ЛК-ТРАНС ТОВ				168 544,99			
Договір поставки № 1341 від 13.07.2020 р.				168 544,99			
Реалізація товарів 00000000303 від 03.06.2021 12:00:01	121 905,35	18.06.2021		121 905,29			
Реалізація товарів 00000000305 від 04.06.2021 12:00:00	46 639,70	19.06.2021		46 639,70			
ВСЬОГО	168 545,05			168 544,99			

Джерело: побудовано автором за даними ТОВ «Агро-Спарта»

Додаток 3

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРО-СПАРТА"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія	Дарницький р-н	за ЄДРПОУ	2018 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	41680429
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля фруктами й овочами	за КОПФГ	8036300000
Середня кількість працівників, осіб	1	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.31
Адреса, телефон	вулиця КНЯЖИЙ ЗАТОН, буд. 9 А, оф. 369, м. Київ, 02095		
			3806724778

1. Баланс на 31 грудня 2017 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції			
Основні засоби	1005	-	-
первісна вартість	1010	-	12,4
знос	1011	-	12,7
	1012	(-)	(0,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	12,4
II. Оборотні активи			
Запаси			
у тому числі готова продукція	1100	-	670,1
Поточні біологічні активи	1103	-	646,8
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1125	-	1 436,1
у тому числі з податку на прибуток	1135	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1136	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1155	-	35,2
Гроші та їх еквіваленти	1160	-	-
Витрати майбутніх періодів	1165	-	129,2
Інші оборотні активи	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	80,9
Усього за розділом II	1195	-	2 351,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	2 363,9

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	20,4
Неоплачений капітал	1425	(-)	(1,0)
Усього за розділом I	1495	-	20,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	1 560,9
розрахунками з бюджетом	1620	-	23,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	4,5
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	1,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	757,7
Усього за розділом III	1695	-	2 343,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	-	2 363,9

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2017

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 515,1	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3 515,1	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 001,9)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(488,3)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 490,2)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	24,9	-
Податок на прибуток	2300	(4,5)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	20,4	-

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕЦП ЯКИМЛЮК
АНДРІЙ
МИКОЛАЙОВИЧ

ЯКИМЛЮК АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток 1

до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Підприємство

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРО-СПАРТА"

Територія Дарницький р-н

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності Оптова торгівля фруктами й овочами

Середня кількість працівників, осіб 3

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця КНЯЖИЙ ЗАТОН, буд. 9 А, оф. 369, м. КИЇВ, 02095

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди

2019	01	01
41680429		
8036300000		
240		
46.31		

3806724778

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	12,4	39,0
первісна вартість	1011	12,7	69,2
знос	1012	(0,3)	(30,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	12,4	39,0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	670,1	9 232,5
у тому числі готова продукція	1103	646,8	9 183,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 436,1	8 091,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	280,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	35,2	1 060,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	129,2	30,9
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	80,9	30,1
Усього за розділом II	1195	2 351,5	18 726,6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 363,9	18 765,6

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Додатковий капітал	1410	1,0	1,0
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	20,4	731,1
Усього за розділом I	1495	(1,0)	(-)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 560,9	16 381,8
розрахунками з бюджетом	1620	23,8	157,7
у тому числі з податку на прибуток	1621	4,5	156,0
розрахунками зі страхування	1625	-	2,2
розрахунками з оплати праці	1630	1,1	8,5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	757,7	1 483,3
Усього за розділом III	1695	2 343,5	18 033,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	1700	-	-
Баланс	1900	2 363,9	18 765,6

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	57 059,6	3 515,1
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	57 059,6	3 515,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(45 392,3)	(3 001,9)
Інші операційні витрати	2180	(10 800,6)	(488,3)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(56 192,9)	(3 490,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	866,7	24,9
Податок на прибуток	2300	(156,0)	(4,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	710,7	20,4

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

АНДРІЙ
МИКОЛАЙОВ

ЯКИМЛЮК АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	731,1	1 517,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	732,1	1 518,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	16 381,8	20 840,1
розрахунками з бюджетом	1620	157,7	36,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	156,0	-
розрахунками зі страхування	1625	2,2	-
розрахунками з оплати праці	1630	8,5	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 483,3	1 367,9
Усього за розділом III	1695	18 033,5	22 244,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	18 765,6	23 804,8

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	70 242,7	57 059,6
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	70 242,7	57 059,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(56 397,2)	(45 392,3)
Інші операційні витрати	2180	(12 981,8)	(10 800,6)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(69 379,0)	(56 192,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	863,7	866,7
Податок на прибуток	2300	(155,5)	(156,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	708,2	710,7

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП ЯКИМЛЮК

АНДРІЙ

МИКОЛАЙОВИЧ

ЯКИМЛЮК АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРО-СПАРТА"	Дата (рік, місяць, число)	Коди
Територія	Дарницький район	за ЄДРПОУ	2021 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	41680429
Вид економічної діяльності	Ситова торгівля фруктами й овочами	за КОПФГ	8036300000
Середня кількість працівників, осіб	7	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46.31
Адреса, телефон	вулиця КНЯЖИЙ ЗАТОН, буд. 9 А, оф. 369, ДАРНИЦЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 02095		
			0672477897

І. Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1000	-	-
накопичена амортизація	1001	-	-
1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :			
первісна вартість	1010	33,9	49,3
знос	1011	82,6	121,2
1012	(48,7)	(71,9)	
1020	-	-	
Довгострокові біологічні активи	1030	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1090	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	33,9	49,3
II. Оборотні активи			
Запаси :			
у тому числі готова продукція	1100	13 783,4	20 064,9
1103	13 378,7	20 021,2	
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 105,1	6 261,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	12,6	316,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	12,0	207,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 706,5	1 767,6
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 989,0	3 734,8
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	174,3	332,3
Усього за розділом II	1195	23 770,9	32 477,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	23 804,8	32 526,8

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Додатковий капітал	1400	1,0	1,0
Резервний капітал	1410	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1415	-	-
Неоплачений капітал	1420	1 517,5	2 868,5
Усього за розділом I	1425	(-)	(-)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1495	1 518,5	2 869,5
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків			
Поточна кредиторська заборгованість за:	1600	-	-
довгостроковими зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1610	-	-
розрахунками з бюджетом	1615	20 840,1	28 919,2
у тому числі з податку на прибуток	1620	36,2	-
розрахунками зі страхування	1621	-	-
розрахунками з оплати праці	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 367,9	678,5
Усього за розділом III	1695	22 244,2	29 597,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	23 804,8	32 526,8

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	94 101,9	70 242,7
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	2,2	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	94 104,1	70 242,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(75 073,0)	(56 397,2)
Інші операційні витрати	2180	(17 386,6)	(12 981,8)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(92 459,6)	(69 379,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 644,5	863,7
Податок на прибуток	2300	(296,0)	(155,5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 348,5	708,2

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЯКИМЛЮК
АНДРІЙ
МИКОЛАЙОВИЧ

ЯКИМЛЮК АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)